

03/2011

golfonline!

NEWS

www.golfonline.sk

-
- Vlhčice činidlá
 - Kompostový čaj
 - Michal Voigts:
Pred problémami nezavieram oči
 - Aerácia vody
 - Leadership Golf Conference 2011
 - KPMG Golf Business Forum Dubai

SLOVO NA ÚVOD

Hrať golf je pekné. Živiť sa golfom je ešte krajšie. V oboch situáciách však platí, že vidieť St. Andrews pomôže. Pre hráča je stretnutie s "Home Of

Golf" nezabudnuteľným zážitkom. V našom prípade okorenený faktom, že sme pre hru na legendárnom Old Course získali v lotérii ideálny teetime 13:40. Vzhľadom k tomu, že s nami mal hrať aj náš ukrajinský priateľ a obchodný partner Vasiliy, naša radosť bola dvojnásobná. Problém bol, že sme so sebou nemali certifikát potvrdzujúci naše HCP a preto sme museli našu hru odrieknuť. V tomto sme asi boli výnimoční... Aspoň myslím, že veľa hráčov, ktorí by nevyužili takúto šancu, zrejme nie je.

Pre podnikateľa v golfovej industrii je takáto cesta takisto plná zážitkov a podnetov. St. Andrews Links Trust je firma vo forme záujmového združenia, ktorej majiteľmi sú obyvatelia mestečka St. Andrews. Firma prevádzkuje 7 z 11 golfových ihrísk v St. Andrews, či v jeho bezprostrednom okolí: Old Course, New Course, Eden Course, Jubilee Course, Strathgrym Course, Balgove Course a Castle Course.

Ako sa ukázalo, mať trvalý pobyt St.

Andrews prináša zaujímavé výhody. Ak ste obyvateľom mestečka, za 150 libier si môžete kúpiť permanentku. Umožňuje hrať všetky tieto ihriská, okrem Old Course, kam sa dostanete jedine vtedy, ak ste podali žiadosť o zaradenia do lotérie. Žiadať možno iba deň pred požadovaným termínom. Predstavitelia St. Andrews Links Trust cielene udržiavajú auru okolo tohto najstaršieho golfového ihriska na svete. Nám to bohužiaľ nevyšlo. Veríme však, že nabudúce budeme mať rovnaké šťastie a potrebné potvrdenia. Ale nezúfali sme, veď sme bývali v apartmáne, ktorý patrí ELMWOOD COLLEGE. Ten sa nachádza priamo nad greenom jamky č. 18 na Old Course. Čo môže byť krajšie, ako pri pohľade z okna, alebo vždy pri odchode, či návrate sa môcť nadýchať neopakovateľnou atmosférou, sršiacou z priestorov okolo budovy klubu R&A St Andrews, prvého odpaliska či posledného greenu na Old Course? História, golfový pátos, fotka na slávnom Swilcan Bridge, takmer nebadateľný rozdiel medzi fervejami a greenmi, či fantastický pohľad z baru na 5. poschodí hotela Old Course. Veľmi jasne som cítil, že sa sem chcem vrátiť. Rovnako ako tisícky iných ľudí z celého sveta. Je prečo.

Jedna vec ma však šokovala. Vzhľadom k tomu, že obyvatelia St. Andrews nemajú privilégium hrať Old Course kedy chcú, je toto ihrisko každú nedeľu zatvorené pre hráčov a otvorené pre obyvateľov mesta. Majú možnosť sa po ňom prechádzať, urobiť si piknik, behať so psami, či dokonca hrať futbal. Vládne absolútna pohoda a voľnosť, no každý vie, kde sú hranice slušnosti a rešpektu voči tomuto posvätnému ihrisku. Mal som pocit, že všetci ľudia boli naladení rovnako. Vedeli, že golf a predovšetkým Old Course je medzinárodným magnetom a oni si ho môžu nielen užívať, ale musia si ho aj patrične vážiť a chrániť ho. Bolo by super, ak by sme podobný súzvuk dosiahli aj medzi ihriskami a obyvateľmi u nás.

Norbert Zaťko

Norbert Zaťko pracuje v golfovom priemysle od polovice 90-tych rokov. Podieľal sa na výstavbe niekoľkých golfových rezortov vo východnej

Európe. Riadi firmy na Slovensku a Ukrajine, zaoberajúce sa výstavbou golfových objektov na kľúč, dodávkami komplexných potrieb (semená, hnojivá, závlaha, stroje), greenkeepingom a manažmentom golfových klubov v ČR, SR, Rusku a Ukrajine. Otec rodiny, ktorá rada hrá golf (manželka, syn 12 r., dcéra 8 r.).
zatk@engo.sk

Martina Zaťková pracuje v golfe vo východnej Európe viac, ako 10 rokov. Jej doménou sú financie a profesionálny manažment.

Posledné 2 roky pracovala ako riaditeľ Kyjevského Golf Clubu s 36 jamkami (www.kiev.golfclub.com), jedného z najväčších rezortov vo východnej Európe - zastrešujúc výstavbu, tvorbu a školenie tímu, organizáciu turnajov a korporatívnych podujatí.
zatkova@engo.sk

Iveta Rothová sa pohybuje v oblasti trávnikárstva už vyše 10 rokov, špecializuje sa na profesionálne trávniky. Vyštudovala vysokú poľnohospodársku

školu. Svojou prácou v spoločnosti ENGO, s.r.o. získala rozsiahle odborné vedomosti a praktické skúsenosti z oblasti trávnikárstva, greenkeepingu, pestovania okrasných rastlín a drevín, hnojenia. Pravidelne navštevuje golfové a futbalové ihriská, ktorým poskytuje kvalifikované poradenstvo. Je začínajúcim hráčom golfu.
rothova@engo.sk

OBSAH

4 Sucho - problémom tejto sezóny?

Hlavné problémy a komplikácie letného obdobia by sa dali zhrnúť nasledovne: vyššia miera opotrebenia v dôsledku väčšej vyťaženia ihriska, stres zo sucha a vysokých teplôt, nedostatok zrážok, nedostatočné plytké zakorenenie, spálené miesta či špecifické letné choroby.

6 Vlhčiace činidlá

Ak sa pozriete do Wikipédie alebo do iných encyklopédií, dozviete sa že vlhčiace činidlo je chemická zlúčenina, ktorá znižuje povrchové napätie vody. Taktiež redukuje medzipovrchové napätie medzi pôdou a vodou. Čo to ale znamená v praxi?

8 Kompostový čaj

Kompostový čaj, resp. technológia jeho výroby nie je žiadna prevratná novinka. Je to len návrat k prírode, návrat k niečomu, čo je rovnako staré ako pôda sama.

10 „Pred problémami nezavieram oči“

Michal Voigts je človek, ktorého neprehliadnete. Course manažéra Kunčtickej Hory pozná snáď každý z brandže. Miluje golf a nové výzvy. Bol pritom, keď vznikala unikátny projekt golfového ihriska na popolovisku tepelnej elektrárne. Michal je človek, ktorému sa plnia sny. Sám síce v tejto súvislosti pokorne hovorí o šťastí, ale myslím si, že mu

svojimi schopnosťami a pozitívnym postojom k životu, často pomohol.

14 Aerácia vody

V minulom čísle sme sa venovali základným aspektom úspešného manažmentu jazier, pomenovali sme kľúčové faktory a procesy, ktoré ovplyvňujú kvalitu vody v jazerách a načrtli sme možné opatrenia. V druhej časti článku si povieme niečo o aerácii vody.

16 Čo prinieslo GOLF BUSINESS FORUM v Dubaji?

Konferencia považovaná za najvýznamnejšiu udalosť svojho druhu v oblasti golfového priemyslu sa tento rok konala v Dubaji. Boli s ňou spojené také mená ako Colin Montgomerie, kapitán víťazného európskeho tímu Ryder Cupu 2010, George O'Grady, výkonný riaditeľ European Tour, Tenniel Chu, Vice Chairman Mission Hills Golf Club či Graeme Maxton, celosvetovo uznávaný ekonóm, autor mnohých publikácií.

20 Výzvy na zmeny v manažmente golfových ihrísk.

Golf je na Slovensku stále považovaný za exotický šport. Stále je v štádiu „novorodenca“. Golfové ihriská sa snažia, aby sa stal masovejší, aby počet hráčov rástol a vyťaženosť ihrísk bola vyššia. Snažia sa programom

osloviť nielen tých, ktorí sa golfu chcú venovať profesionálne

22 Limituje dizajn golfového ihriska rozvoj hry?

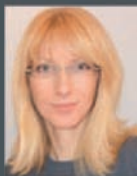
Golf je úžasným športom pre ženy. Trávite čas vonku v prírode, poklábosíte s kamarátkami, dáte zabráť svojmu telu a zároveň si Vaša myseľ oddýchne od každodenných bežných starostí. A dámy pozor, nevidíte pri ňom vyčerpané, spotené a strhané tváre. Pri golfe sa dá aj pekne vyzeráť.

24 Metalist Charkov - alebo ako sa stavia špičkový futbalový štadión

Metalist Charkov je ihrisko, ktoré má v budúcom roku veľmi dôležitú metu. Bude hostiteľom šampionátu EURO 2012. Jedná sa o projekt skutočne unikátny, s množstvom superlatívov. Použité technológie predstavujú to najlepšie, čo v dnešnej dobe existuje.

26 Holandsko - výnimka, ktorá potvrdzuje pravidlo?

Aj napriek tomu, že globálny pohľad na golfový trh je momentálne viac pesimistický ako optimistický, bojujeme s poklesom záujmu o tento šport a len niekoľko málo optimistov uvažuje o nových projektoch, predsa len sú lokality, v ktorých je situácia pozitívna. Záujem o hru rastie, hráčov pribúda a nové ihriská sa skutočne stavajú, nielen plánujú.

Lucia Huberová

sa ku golfu dostala prostredníctvom svojej práce vo firme ENGO s.r.o. Má na starosti webovú stránku www.golffonline.sk a zastrešuje

aj dvojmesačník Golfonline NEWS. Pripravuje zaujímavé materiály týkajúce sa prevádzky a manažmentu ihrísk, architektúry, atraktívnych golfových destinácií, či rozhovory s výnimočnými ľuďmi. Koordinuje prípravu vzdelávacích konferencií Turf Education a Leadership Golf Conference. info@golffonline.sk

Miroslav Šigut

vyštudoval odbor záhradný dizajn. Po skúsenostiach s podnikaním v tvorbe záhrad, sa začal zaoberať

profesionálnymi trávnikmi a závlahovými systémami. Je dizajnérom i realizátorom závlahových systémov a podieľal sa na výstavbe golfových ihrísk v Čechách, Slovensku a Ukrajine. Má bohaté vedomosti a skúsenosti z realizácií záhrad, je odborníkom v problematike výstavby golfových ihrísk. zavlahy@engo.sk

Golfonline NEWS je odborný elektronický dvojmesačník o golfe a golfovom priemysle, ktorého hlavným cieľom je rozvoj a podpora golfu, jeho popularizácia a pomoc pri vzdelávaní ľudí z golfového priemyslu.

Naši čitatelia sú profesionáli z golfového priemyslu, manažéri golfových ihrísk, ich majitelia, developeri nových projektov, course manažéri golfových ihrísk, hlavní greenkeeperi a samozrejme všetci ostatní milovníci golfu.

Chcete inzerovať v Golfonline NEWS?

Napište nám na info@golffonline.sk

Sucho, problém tejto sezóny?

Hlavné problémy a komplikácie letného obdobia by sa dali zhrnúť nasledovne: vyššia miera opotrebenia v dôsledku väčšej vyťaženia ihriska, stres zo sucha a vysokých teplôt, nedostatok zrážok, nedostatočné plytké zakorenenie, spálené miesta či špecifické letné choroby.

Zdravý trávnik by mal však tomuto všetkému odolať. Je treba si uvedomiť, že správna príprava začína už v zime a na jar, kedy potrebnými operáciami a správnym hnojením pomôžeme trávniku dobre sa pripraviť na nadchádzajúcu letnú záťaž. Prirodzene, aj počas leta sa dajú urobiť niektoré operácie, či už ako prevencia alebo ako riešenie daného problému.

Vo Veľkej Británii začali sucho pociťovať už na začiatku sezóny. Ak takýto typ počasia pretrvá, sucho bude hlavným problémom ohrozujúcim kvalitu trávniku v nadchádzajúcich mesiacoch. Nastane obrovská potreba dodatočného zavlažovania a

tlak na zavlažovacie systémy bude veľký. Rôzne regulačné opatrenia môžu situáciu v niektorých oblastiach ešte viac skomplikovať. Bude treba efektívne využiť každú kvapku vody.

Nasledujúce kroky sú zamerané na udržanie kvalitného trávniku v suchých podmienkach. Nadmerné opotrebenie povrchu v dôsledku vyššej záťaže je v podmienkach sucha ešte viac markantné. Zdravý trávnik na vhodnej pôde či substráte nadmernej záťaži bez problémov odolá, ale trávnik, ktorý je pod stresom z nedostatku vlhky bude mať problémy. Čo je dôležité?

V prvom rade musí byť zachovaná celistvosť hracej plochy a to nielen z funkčného hľadiska ale najmä preto, aby sa predišlo stratám závlahovej vody z odokrytej pôdy, čo môže viesť k vzniku prasklín a erózií. Vyhnite sa narušeniu hracieho

povrchu počas horúceho počasia, používajte rôzne organické textílie prepúšťajúce vodu a vzduch k zapojeniu porastu. Textílie udržiavajú vhodnú teplotu a vlhkosť substrátu a povrchu. Vlhčiace činidlá pomáhajú závlahovej vode preniknúť cez organickú vrstvu do nižších vrstiev pôdy alebo substrátu. Ak máme vážny problém s plstou v trávniku v dôsledku prítomnosti voskovitých rastlinných zvyškov a hubového mycélia, bude potrebné použiť prípravky odbúravajúce alebo rozpúšťajúce vosky a to najmä na miestach, ktoré odpudzujú vodu. Vlhčiace činidlá však niekedy nedokážu preniknúť cez suchú vrstvu plsti a následok toho je nedostatok vlhky v koreňovej zóne a odtečenie vody a živín. Prípravky vodného manažmentu napomáhajú nielen prieniku vody do pôdy alebo substrátu, ale podporujú aj bočný a zvislý priesak a viažu vodu na hydrofóbne

Praskliny vždy znamenajú problém.

suché pôdne častice. Pôda je tak efektívne zavlažená kompletne v celej koreňovej zóne a to s minimálnymi stratami spôsobenými odtokom. Činidlá sa líšia mechanizmom účinku a dobou účinnosti. Niektoré fungujú až šesť mesiacov. Živiny môžu do rastliny preniknúť iba cez koreňové vlásky ako jednoduché ióny v roztoku. O efektívnej závlahy hovoríme vtedy, ak sa voda a živiny dostanú k čo najväčšej časti koreňovej zóny. Trávnik sa tak spevňuje pri minimálnych stratách vody. Čím je koreňová zóna aktívnejšia, vyvinutejšia a rozsiahlejšia, tým je rastlina odolnejšia voči suchu a stresu. Anióny fosforu, aminokyseliny a mykorrhízne huby sú kľúčové faktory, ktoré pomôžu k zdravej a dostatočne rozvinutej koreňovej zóne.

Aplikácii fosforečnanu sa mnohí manažéri vyhýbajú, aby zabránili rozšíreniu jednoročných druhov tráv, zatiaľ čo fosfor je pre rast rastliny a koreňov nevyhnutný. Fosfor má pozitívny vplyv na vývoj koreňov a prenos energií v látkovom metabolizme. Taktiež pomôže v boji proti niektorým druhom koreňových a listových patogénov. Stojí za to zvážiť jeho použitie v programe hnojenia od skorej jari.

Aminokyseliny pozitívne vplývajú na hĺbku zakorenenia a zlepšujú odolnosť porastu voči stresu v suchých obdobiach. Taktiež prispievajú k tvorbe chlorofylu, ktorý znižuje riziko poškodenia suchom. A v neposlednom rade aminokyseliny redukujú stres a žltnutie spôsobené použitím rastových regulátorov na báze pesticídov.

Zvýšená pozornosť musí byť práve v období sucha venovaná aplikácii hnojív. Reziduá hnojív na spálených miestach sú veľmi nebezpečné. Granulované hnojivo vyžaduje po aplikácii závlahu, aby sa granule rozpustili a živiny sa dostali tam, kde sú potrebné. Obaľované produkty s postupným uvoľňovaním živín zostávajú neporušené niekoľko týždňov. To zvyšuje bezpečnosť, nakoľko živiny sa uvoľňujú v malých množstvách postupne, zatiaľ čo klasické granule sa môžu na povrchu znehodnotiť bez toho, aby došlo k ich zakomponovaniu do povrchu a transferu akýchkoľvek živín. Každopádne, radšej vždy zvolte homogénne výrobky, nie zmesi. Živiny sa tak rovnomerne rozložia a vyhnete sa možnému spáleniu alebo farebne nevyrovnanému povrchu. Treba mať na pamäti, že sucho vždy zvyšuje riziko

spálenia. Vodorozpuštné alebo tekuté hnojivá je výhodné použiť cez hlavnú hraciu sezónu. Na povrchu nezostanú žiadne zvyšky a výhodou je aj rýchly účinok. Nízke dávky sa môžu aplikovať priamo na list, kde budú hneď využité. Vyššie dávky môžu byť aplikované priamo ku koreňovej zóne a následne zavlažené. Zabráni sa tak spáleniu a živiny sa dostanú priamo tam, kam patria.

Obsah živín v hnojive by mal zohľadňovať miestne a sezónne podmienky. Zistíte si obsah živín prirodzene obsiahnutých v pôde alebo substráte, najmä fosforu, draslíka a horčíka, čas potrebný na prípadnú aplikáciu, špecifické podmienky, ktoré sú potrebné pre turnaje a rôzne iné akcie a takisto prognózy počasia, aj keď to môže byť neustále premenlivé. Je treba vedieť do akej miery hrozí sucho a ak áno, ako intenzívne?

Okrem štandardného hnojenia, nesmieme zabúdať na to, že povrch potrebuje množstvo ďalších minerálnych a organických látok, ktoré podporia jeho odolnosť voči stresu v letnom období. Morské riasy a ďalšie rastlinné extrakty môžu podporiť tvorbu auxínu a fytoalexínu v trávniku. Takisto zinok má priamy vplyv na odolnosť voči chorobám a je ho často nedostatok. Niektoré baktérie, ako je *Bacillus subtilis* a niektoré huby, napr. *Trichoderma asperellum* chránia korene a listy pred niektorými patogénmi. Skrátka, kvalitná výživa rastlín zahŕňa oveľa viac než len klasické hnojenie.

 pitchcare.com
Serving The Turfcare Industry
www.pitchcare.com

Vlhčiace činidlá

Ak sa pozriete do Wikipédie alebo do iných encyklopédií, dozviete sa že vlhčiace činidlo je chemická zlúčenina, ktorá znižuje povrchové napätie vody. Taktiež redukuje medzipovrchové napätie medzi pôdou a vodou. Čo to ale znamená v praxi?

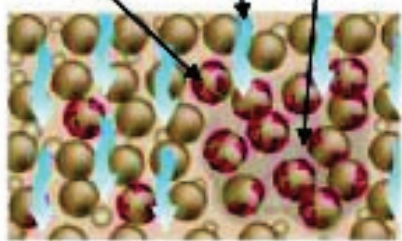
Vlhčiace činidlá sa používajú na ošetrovanie trávnych povrchov čoraz častejšie. Reziduá rastlín a bikarbonátov z hnojív a závlahovej vody obalia pôdne častice. Na povrchu častíc vznikne vosková vrstva, ktorá je odpudivá pre vodu. Táto vrstva a častice blokujú pôdne póry a to vedie k vzniku hydrofóbnych pôdnych podmienok. Znamená to, že prienik vody pôdou je znemožnený, inými slovami pôda vodu neprijíma. To vedie k vzniku suchých miest, kde trávnik počas veľmi suchého obdobia schne a vznikajú všetkým známe DRY PATCH.

Jednoduchý test ako zistiť, či je pôda hydrofóbná je kvapnúť na povrch pôdy kvapku vody. Pokiaľ kvapka vsiakne do pôdy za menej ako 5 sekúnd, je pôda v poriadku. Pokiaľ však vsakuje dlhšie ako 5 sekúnd, je časť aplikovať vlhčiace činidlo. Problémy sa zhoršujú pri existencii plsti v trávniku. Plst' je typický repelent, má tendenciu neprijímať vodu.

Rezídua vosku a bikarbonátov obalia pôdne častice a blokujú pôdne póry

Voda nemôže preniknúť

V pôde sa vytvorila suché miesta, ktoré zapríčiňujú uschnutie rastlín

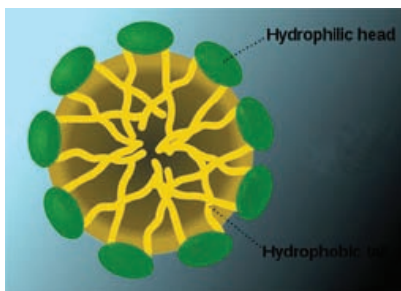
Dobrá penetrácia vody

Redukovaný pohyb vody

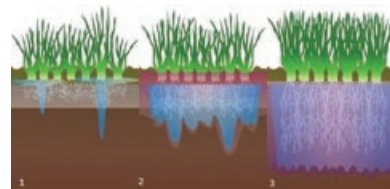
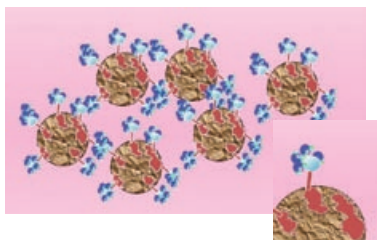
Praktický význam aplikácie vlhčiacich činidiel by sa dal zhrnúť nasledovne:

- Zdravotný stav trávniku
- Optimalizácia množstva závlahovej vody a živín (voda a živiny neodtečú po povrchu)
- Napomáhanie redukcii výskytu Fairy rings

Molekuly vlhčiaceho činidla spravidla obsahujú hydrofilnú - polárnu časť (hydrophilic head), teda časť, ktorá „komunikuje“ s vodou a hydrofóbnu - nepolárnu časť (hydrophobic tail), teda časť, ktorá „nekomunikuje“ s vodou. Vlhčiace činidlo sa nerozpustí vo vode, len vytvorí s vodou homogénnu zlúčeninu. Hydrofóbné časti molekuly vlhčiaceho činidla sa naviažu na hydrofóbné časti pôdnych častíc, pričom hydrofilná časť zabezpečí naviazanie vody na pôdnu časticu.

Zjednodušene si možno účinok vlhčiaceho činidla predstaviť asi takto:

1. Voda nepreniká do celého profilu rovnomerne
2. Pri výskyte plsti môže byť prienik vlhčiaceho činidla spočiatku nerovnomerný
3. Stav po pravidelnej aplikácii vlhčiaceho činidla

Vlhčiace činidlá pôsobia rôznymi spôsobmi:

Preventívna aplikácia napomáha udržiavaniu vody na potenciálne hydrofóbnych miestach a zabraňuje ich úplnému vyschnutiu.

Kuratívna aplikácia má za cieľ znovu hydratovať úplne vysušené miesta a zabezpečiť príjem vody na týchto miestach a tým oživenie trávniku.

Penetranty - odvádzajú prebytočnú vodu z koreňovej zóny do podložia alebo drenážneho systému. Treba si uvedomiť, že príliš vlhké prostredie napomáha rozvoju chorôb a podporuje rast a rozvoj machu a lipnice ročne.

Aplikácia vlhčiaceho činidla by nemala byť iba kuratívna, mala by sa stať súčasťou celoročného plánu hnojenia. Pravidelná aplikácia vlhčiaceho činidla pomáha udržať trávnik v stave, kedy optimálne prijíma vodu a predchádza sa tak vzniku suchých miest. Na miestach, kde je odber vody spoplatnený, šetrí náklady. Väčšina vlhčiacich činidiel na trhu je biodegradovateľná do 28- 35 dní, preto ich aplikáciu treba opakovať.

Na trhu je veľa vlhčiacich činidiel,

neobsahujú žiadne živiny a ich zloženie je firemným tajomstvom.

Zo sortimentu vyberáme :

Magnum calibre je vyvinutý na preventívnu aplikáciu hydrofóbnych miest v trávniku t.j. pred objavením sa prvých príznakov suchých miest v trávniku.

Doporučuje sa na dlhodobú, opakovanú aplikáciu počas celej sezóny. Je to zmes biodegradovateľných látok, vhodných na prevenciu suchých miest.

Balenie: 10 ltr

Dávkovanie: 10-20 l/ha do 300-600l vody (balenie na 10.000 m²)

t.j. 100-200 ml /100 m²

Magnum granular (dtto Magnum Calibre v granulovanej forme)

Doporučuje sa mesačná aplikácia.

Balenie: 10 kg

Dávkovanie: 10 g/m²

t.j. (balenie na 1.000 m²)

Magnum CO rieši problémy už vzniknutých suchých miest v trávniku. Má kuratívny účinok. Účinné látky obsiahnuté v číndle

rozpúšťajú vosky a čistia pôdne póry.

Balenie: 10 ltr

Dávkovanie: 10-20 l/ha do 300-600 l vody

(balenie na 10.000 m²)

t.j. 100-200 ml /100 m²

Magnum citrique je prirodzená zmes organických látok a syntetických látok typických pre vlhčiace číndlá, založená na výťažkoch rastlinných olejov,

ktoré napomáhajú prieniku vody do hydrofóbnych častí pôdy. Práve rastlinné oleje majú vynikajúci kuratívny účinok na suché miesta v trávniku, ale i

na suché miesta vytvorené v dôsledku čarovných kruhov (fairy rings). V dôsledku opätovne obnoveného prieniku vody do týchto miest, je možné ich znovuosídlenie antagonistickými baktériami, ktoré potláčajú patogény.

Balenie: 3 l

Dávkovanie: 3 l/ha do 300-600l vody alebo 0,15 l do 30-40 l vody na 500 m² t.j. cca 1 green

H2Pro rieši problémy už

vzniknutých suchých miest v trávniku. Má preventívny i kuratívny účinok. Optimálny účinok sa dosiahne ak sa použije ako súčasť

plánu hnojenia.

Balenie: 5 ltr

Dávkovanie:

aplikácia 1x mesačne 10 l/ha do 300-600 l vody (balenie na 5.000 m²)

aplikácia každý druhý mesiac :

25 l/ha do 300-600 l

aplikácia 1 x ročne: 50 l/ha

Magnum forty four

– Penetrant

Vlhčiace číndlo na uľahčenie penetrácie vody. Hlavný význam má v odvádzaní prebytočnej vody

z pôdneho profilu napr.

v jesennom a veľmi daždivom období.

Balenie: 20 ltr

Dávkovanie: 20-40 l/ha

do 300-600 l vody

(balenie na 10.000 m²)

t.j. 200-400 ml /100 m²

H2PRO Maximise – Penetrant

Vlhčiace číndlo na uľahčenie penetrácie vody.

Balenie: 10 ltr

Dávkovanie: 20-40 l/ha do 300-600 l vody

Ako pôsobia penetranty?

Pred aplikáciou vlhčiaceho číndla

Po aplikácii vlhčiaceho číndla

Pri aplikácii akéhokoľvek vlhčiaceho číndla, treba pamätať na hlavnú zásadu. Neošetruje sa rastlina ale pôda, preto treba účinnú látku dostať do pôdy. V praxi to znamená aplikovať dostatočné množstvo vody.

Granulované vlhčiace číndlá je pomerne jednoduché aplikovať aplikátorom hnojív. Ich nevýhodou je úzky sortiment a pomerne vysoká cena v porovnaní s tekutými vlhčiacimi číndlami.

Najjednoduchší spôsob aplikácie tekutých vlhčiacich číndiel je špeciálnym aplikátorom. Nádoba sa naplní vlhčiacim číndlom, aplikátor sa napojí na hadicu (cez spojku v sprinkleri) a stlačením rukoväte sa dostane už zmiešaný roztok na ošetrované miesto.

Podobne existuje aj aplikátor na využitie vlhčiacich číndiel v tvare tabliet. Jedna tableta stačí na ošetrovanie 4-6 grenov, t.j. cca 2.000 – 3.000 m².

Existujú vlhčiace číndlá, ktoré je možné pridať priamo do zásobníka vody (prirodzene pokiaľ zásobníkom nie je jazero) a aplikovať ho ako súčasť závlahy.

Iveta Rothova, rothova@engo.sk

Kompostový čaj

Kompostový čaj, resp. technológia jeho výroby nie je žiadna prevratná novinka. Je to len návrat k prírode, návrat k niečomu, čo je rovnako staré ako pôda sama.

Kompostový čaj nie je hnojivo v pravom slova zmysle, je to len extrakcia všetkých hodnotných a užitočných látok a živých mikroorganizmov obsiahnutých v zdravej pôde. Tak ako sa pripravuje a zreje pivo, môžeme pripraviť aj špeciálny kompost pripravený v roztoku vody, živín a biostimulantov. Tento biologicky bohatý čaj potom možno použiť ako postrek na listy alebo ako výživový roztok pre koreňovú zónu. Váš trávnik sa tak bude tešiť všetkým benefitom zdravej a na mikrobiálny život bohatej pôdy.

Prečo by som mal používať kompostový čaj?

Prirodzene kompaktné, na piesok bohaté koreňové zóny trávnikov musia čeliť stresom počas celého roka a málokedy sa dostanú do fázy sezónneho odpočinku. To znamená, že v nich možno udržať len odolné pôdne baktérie. Citlivejšie, rozmanitejšie baktérie nevyhnutné pre optimálny rast trávy v nich bohužiaľ prirodzene neprežijú. Tento nedostatok biodiverzity koreňovej zóny je následkom použitia anorganických hnojív s vysokým obsahom soli a biocídnych pesticídov. Mechanická aerifikácia, vykonávaná pravidelným intenzívnym fyzickým prevzdušňovaním prispeje

k zlepšeniu situácie len málo, naopak situáciu môže skôr zhoršiť.

Zatiaľ čo pôda s vysokým obsahom pôdnych baktérií je vhodná pre pestovanie jednoročných tráv ako *Poa annua*, druhy a odrody tráv ako mätonohy, kostravy a lipnica lúčna, sú viazané na prítomnosť niektorých prirodzených typov mikroorganizmov v pôde. Pokiaľ je ich v pôde nedostatok, ich založenie bude dlhšie a pomalšie. Tým, že budete schopní kompostom obohatiť koreňovú zónu užitočnými baktériami, hubami a prvokmi, vytvoríte tak tráve optimálne podmienky pre rast.

Môžem na prípravu kompostového čaju použiť akýkoľvek kompost?

Aj keď sa nepochybné dá pripraviť kompost na prípravu čaju podľa vlastnej originálnej receptúry, vyžaduje to značnú zručnosť, vedomosti a úsilie a je to práca pre skúseného kompostéra. Existuje totiž veľa možných úskalí. Kombinácia zeleného a hnedého materiálu, ich zdroje či percentuálny podiel uhlíka a dusíka, to všetko je potrebné starostlivo vybrať a naplánovať tak, aby bola stimulovaná tvorba a rast mikroorganizmov, aby výsledkom bol jemný trávnik a aby

teplota, vlhkosť a hladina kyslíka bola optimálna počas celého kompostovacieho procesu.

Dôležitá je aj kompletná biologická analýza hotového kompostu. Je treba mať istotu, že máte všetky mikroorganizmy, ktoré požadujete a že naopak nevedomky nepridávate do koreňovej zóny patogény.

Bežne dostupné komposty sú vyrábané ako špeciálne dominantné bakteriálne alebo hubové čaje a mali by byť biologicky testované a certifikované. Na trhu sú komposty určené na plochy s koreňovou zónou na piesku v rozmedzí od 75 GBP/ha až po

15 GBP/ha športového trávniku. Musíte starostlivo zvážiť, či sa Vám oplatí vyrábať si vlastný produkt.

Aký typ zariadenia na prípravu kompostu potrebujem?

Aj keď je oveľa jednoduchšie pripraviť si zariadenie na výrobu kompostu než kompost samotný, opäť je treba dať si pozor na niekoľko bodov. Objem nádoby je dôležitý, komerčné zariadenia sú k dispozícii v objeme od 30 - 1000 litrov. Pravidlom je, že budete potrebovať asi 100 litrov objemu na hektár plochy. To znamená, že kapacita pod 200 litrov sa pre účely golfového ihriska javí jednoznačne ako nepraktická. Spôsob aerácie je veľmi dôležitý a difúzer s kapacitou minimálne 6ppm je nutnosťou. Nezabúdajte, že difúzer by mal byť zároveň ľahko udržiavateľný, aby bol stále čistý.

Ďalším faktorom, ktorý hrá úlohu pri rozhodovaní je jednoduchosť vyprázdňovania a plnenia danej tekutiny napr. do postrekovača, manipulácia pri opätovnom využití kompostovej masy a metóda filtrovania, ktorá zabezpečí dostatočne číru tekutinu vhodnú

na aplikáciu, samozrejme pri zachovaní všetkých biologických živín a hodnôt.

Nakoniec je treba brať v úvahu aj schopnosť udržať nádobu čistú a sterilnú. Je to veľmi dôležité, aby sa zabránilo hromadeniu nežiadúcich mikroorganizmov v skrytých a ťažko dostupných priestoroch nádoby. Preto sú nádoby obvykle zaoblené a nemajú žiadne rohy. To umožňuje ľahký prístup do vnútra pre účely čistenia.

Na mnohých golfových ihriskách úspešne fungujú jednak rôzne laicky vyrobené nádoby na výrobu kompostového čaju, ako aj komerčne ponúkané nádoby a zariadenia vyrobené na tento účel. Stojí za to si zistiť možnosti a osloviť odborníkov, minimálne pre rady a informácie. Na základe nich sa môžete zodpovedne rozhodnúť, ktorá z variant je pre Vás a vaše ihrisko tá najvýhodnejšia.

Ako mám vedieť, či je kompostový čaj, ktorý vyrobím, dobrý?

Už po krátkej dobe pravidelného užívania čaju by malo byť viditeľné zlepšenie kvality porastu

a koreňovej zóny. Tí, ktorí aplikovali čaj dlhodobejšie, tj. 4-12 krát do roka, zaznamenali viditeľné „vyčistenie“ a zníženie počtu vrstiev koreňovej zóny a to práve v dôsledku pôsobenia miliárd pohyblivých mikroorganizmov rozkladajúcich sa v pôde, ktoré prispievajú aj k zlepšeniu prevzdušnenia a drenáže. Pridaním základných biologických organizmov späť do pôdy bolo tiež dokázané zníženie požiadaviek na hnojenie, pretože živiny sa uchovávaly v koreňovej zóne a činnosťou organizmov sa stávajú pre rastliny lepšie využiteľné.

Využitie kompostového čaju taktiež významne prispieva k lepšiemu založeniu trávniku, k nižšej tvorbe plsti a porast je tak odolnejší nielen voči rôznym chorobám, ale aj voči rôznym stresovým vplyvom okolitého prostredia.

Ak chcete získať viac informácií o možnostiach výroby kompostového čaju, napíšte na info@engo.sk.

Ako už bolo povedané, kompostový čaj je prípravok s vysokým obsahom mikroorganizmov. V realite ale nie je jednoduché kompostový čaj vyrobiť alebo nakúpiť. Na trhu sú však prípravky s podobným efektom, ale s iným mechanizmom účinku. Sú to prípravky s obsahom výťažkov z morských rias, prípravky bohaté na biologicky aktívne látky ako rastové regulátory, rastové hormóny, ktoré stimulujú rast koreňov, podporujú spevnenie trávniku a v konečnom dôsledku zvyšujú odolnosť trávniku voči stresu. Ďalším spôsobom ako stimulovať trávnik a okamžite aktivovať jeho rast je pridanie uhlíhydrátov, ktoré okamžite stimulujú rast trávniku a hlavne „krmia“ pôdnu mikroflóru, ktorá ďalej stimuluje koreň trávnikov. Všetky tieto benefity má v sebe prípravok Compass Bio Mass.

Compass Bio mass

Hnojivá Compass s morskými riasami sú vyrobené z ručne zberaných morských rias *Ascophyllum nodosum*, z obnoviteľných zdrojov. Proces extrakcie prebieha za studena, takže všetky molekuly zostávajú bioaktívne. Konečný výrobok je koncentrovaný a filtrovaný, aby bola zabezpečená maximálna

rozpustnosť a ľahká aplikácia. Extrakt je bohatý na rastové regulátory - auxíny, giberelíny, cytokiníny, vitamíny, minerály a rastové hormóny. Prípravok stimuluje rast koreňov, podporuje spevnenie trávniku a vegetatívny rast. Rastové hormóny pomáhajú chrániť rastliny pred stresom z chorôb, tepla a chladu. Obsahuje prirodzene produkované uhlíhydráty (15 %) ako aj malé množstvo makro a mikroživín, ktoré sú pridávané v procese výroby. Uhlíhydráty sú okamžitým zdrojom energie pre rastlinu a pre prirodzene žijúcu pôdnu mikroflóru.

Dávkovanie:	40-80 l/ha
Účinnosť:	4 týždne
Balenie:	10 ltr.
Pokrytie z 1 balenia:	2500-5000 m ²

„Pred problémami nezavieram oči“

Michal Voigts je človek, ktorého neprehliadnete. Course manažéra Kunetickej Hory pozná snáď každý z brandže. Miluje golf a nové výzvy. Bol pritom, keď vznikal unikátny projekt golfového ihriska na popolovisku tepelnej elektrárne. Michal je človek, ktorému sa plnia sny. Sám síce v tejto súvislosti pokorne hovorí o šťastí, ale myslím si, že mu svojimi schopnosťami a pozitívnym postojom k životu, často pomohol.

Michale, mohli by ste našim čitateľom na začiatok povedať pár slov o sebe? Dočítala som sa že ste začínali v Hodkovičkách...

Po skončení Zahradníckej fakulty v Lednici som nastúpil v Hodkovičkách do záhradníctva, ktoré sa v tej dobe, povedzme z nariadenia Magistrátu, začalo meniť na Driving Range a postupne potom aj na ihrisko. To bolo v roku 1997-98. V tej dobe som začal jazdiť aj do Mariánskych Lázní a pracoval som tam – dobrovoľne – u Jirku Dvořáka st. Býval som v šatni v klubovni. Mojou ďalšou skúsenosťou boli od roku 1999 Cihelny a od roku 2006 som na Kunetickej Hore.

Čo Vás viedlo k tomu, aby ste vymenili zavedený úspešný areál Cihelny za novovznikajúci projekt? Osoba dizajnéra? Snaha byť pritom od úplného začiatku? Áno, všetko čo ste vymenovali. Byť pritom ako vzniká ihrisko pozoruhodného dizajnéra bolo bezpochyby výzvou.

Veď predtým nikto nič podobné nerobil. Ale boli tam aj osobné dôvody, začal som riešiť zázemie a rodinu, stretol som svoju budúcu manželku a potreboval som zakotviť. Nepopieram, že prišlo aj také vnútorné pracovné vyhorenie, začal som strácať perspektívu. Cítil som, že ak teraz neurobím nejakú zmenu, tak ju neurobím už nikdy. Na jeseň som oznámil, že končím a ďalšiu sezónu som začal už na Kunetickej Hore. Pracovali sme tam so ženou dva roky „od nevidím do nevidím“ a po otvorení ďalšie dva. Nebyť jej podpory, tak by som do toho asi nešiel.

Golf Kunetická Hora je unikátne ihrisko postavené na popolčeku tepelnej elektrárne Opatovice.

Je to rovinaté ihrisko s majstrovskými parametrami, s množstvom významných Marshových kvetinkových bunkerov. Je dlhé, s veľkými greenmi, postavené v štýle inland links. Architektúra je zaujímavá kontrastom ťažkého rafu

s pokosenou plochou, minilesíky navodzujú dojem začlenenia do prírody a tvoria pohľadové línie. Významným prvkom sú jazerá a nesmiem zabudnúť ani na vetry, ktoré sú na „Kuňke“ všadeprítomné. Architektúra aj šejping však s nimi samozrejme počítali, takže napr. väčšina dlhých jamiek sa hrá po vetre.

Zastavme sa pri pôvodnom materiáli – popolčeku z tepelnej elektrárne. Dajú sa pár slovami špecifikovať jeho vlastnosti? V čom boli a stále sú prípadné riziká?

Popolček je naozaj špecifický, je to ťažko opísateľná amorfná hmota vypálených minerálov z uhlia, s ktorou sa dá pracovať iba vo vlhkom stave. Je to taký jemný ľahučký piesoček šedivej farby. Pre mnoho ľudí nevhodný materiál, ale ja som v ňom videl dobrý základ pre rast trávy pri kompletnej výžive. Dobré bolo, že je pomerne nezhuťnateľný. Naštartovaniu biologickej aktivity predchádzalo

mnoho experimentov už počas prevádzky.....

Architektom bol Graham Marsh, významný golfový architekt súčasnosti. Aj pre neho to zrejme znamenalo prvú skúsenosť s týmto materiálom. Museli sa v priebehu stavby robiť nejaké zásadné zmeny v projekte, kedy ste museli reagovať na reálnu situáciu a z toho vyplývajúce komplikácie?

Ani by som nepovedal. Až na drobné výnimky bol projekt úplne dodržaný. Architekt dostal k dispozícii 120ha plochy popoloviska s jazerom a mohol pracovať bez kompromisov. Zatrávnenie už riešil agronóm, nie architekt. Kompromisy sa nerobili na zásadných veciach a vlastne môžem povedať, že sa nerobili takmer vôbec.

Koľko trvala samotná stavba, myslím tým od začiatku zemných prác po výsev?

Od začiatku stavby po výsev bol jeden rok. Treba však povedať, že tomu predchádzalo pár rokov príprav a ešte pred otvorením sa plochy rok zapestovávali. Na jednu stranu sa s popolčekom ľahšie pracovalo pri tvarovaní, na druhú stranu bola nevýhodou prašnosť

Dočítala som sa, že ste museli spraviť zásadné rozhodnutie ohľadne výsevu. Skutočne ste vysievali priamo do pôvodného materiálu? Použili ste nejaké špecifické trávne druhy?

Áno, natvarovaný popolček v podstate nešiel osiať len trávou, pretože by v ňom „zhorela“. Takže sme pristúpili k výsevu krycej plodiny – prosa s prídavkom mätonohu. Tieto dve kultúry

Driving Range Kunětickéj Hory

veľmi rýchlo klíčia, pri vhodných podmienkach aj za 3-5 dní. Tento porast nám vytvoril mikroklima pre klíčenie ostatných druhov tráv ako kostrava a pod. Prinieslo to prirodzene so sebou aj pár problémov s vysekaním krycej plodiny – použili sme sterilný triploid prosa, ktorý tvorí neklíčivé semená. Samozrejme v tej rýchlosti to zaplodilo a premnožili sa myši. To sa však časom upravilo a v nasledujúcom roku sa už všetko dostalo do normálu. Inak sme použili štandardne používané druhy tráv.

Ako riešite výživu a hnojenie? Môžete to porovnať s praktikami, ktoré ste používali na predchádzajúcich ihriskách postavených na bežnejších materiáloch?

Začnem od konca. Je to samozrejme zložitejšie a praktiky sú odlišné. Na druhú stranu to dáva priestor k dlhodobej koncepcii. Zo začiatku to bolo o tom, dostať živiny ku koreňom akýmkoľvek spôsobom. Dnes volíme cestu naštartovania biologickej aktivity v popolčeku, tým pádom zlepšovania jeho štruktúry a prirodzených procesov. Začínáme pracovať so symbiozou, baktériami, enzýmami atď. Sú tam samozrejme aj ďalšie špecifiká súvisiace s pH, sorpčným komplexom a pod... Ale to by bolo na dlhšiu rozpravu.

Ako Vám ihrisko prezimovalo? Riešili ste nejaké zásadné problémy (zamokrenie, plesne a pod.)? Boli treba nejaké špeciálne operácie pre otvorením sezóny?

Ihrisko prezimovalo dobre, aj keď som mal tento rok trochu obavy. Nástup zimy bol taký razantný, že sme nestihli postriekať proti plesni. V januári sa na dva dni vyčasil, bolo dokonca 12°C. Ihrisko nevyzeralo dobre, ale keď som ho skontroloval detailnejšie, zistil som, že neboli napadnuté krčky ani srdiečka. Postriekal som až v januári a na jar to vyzeralo, že je po tráve. Ľudia chodili a hovorili: „Tak ti to pokapalo, že?“ Ale ja som vedel svoje. Po jarnej daždi a prihnojení, po

aerifikácii sa za 14 dní otváralo a tí istí ľudia neverili vlastným očiam. Počas prvého turnaja prestížnej CGAT (Czech Golf Amateur Tour) bola nameraná rýchlosť greenu nevídaných 12 stôp a museli sme spomaľovať. Samozrejme, popolček je extrémne stanovište a stresy na ňom sú väčšie než inde. Verím však, že systematický prístup k otázkam biologickej aktivity a organickej výživy je cesta k dlhodobému úspechu na tomto materiáli.

Ihrisko sa rozprestiera okolo veľkého jazera. Manažment jazier nie je jednoduchá vec. Dá sa Vám udržiavať vodu v takej kvalite, ako by ste si predstavovali? Používate danú vodu aj na zavlažovanie?

Áno, vodu na zavlažovanie používame z jazier. Treba však povedať, že jazerá sú napúšťané odpadovou vodou z elektrárne Opatovice, kde sa používa na chladenie pecí, pri haváriách či čistení kotlov. Takže vlastne fungujeme ako taká čistička priemyselnej vody. Kvalita vody v jazerách je porovnateľná s kvalitou vody v rieke, takže dobrá. Trochu nám kolíše hladina, ale to je jeden zo znakov ihriska a je to v záujme dobrej veci. Tak prečo s tým nepočítať....?

Čo ekologické aspekty? Musíte dodržiavať nejaké opatrenia vyplývajúce z výskytu vzácných druhov rastlín či živočíchov?

Na túto otázku sa dá odpovedať dvomi spôsobmi. Jeden z nich je, že práve vďaka golfovému ihrisku došlo k likvidácii pomerne veľkej ekologickej záťaže krajiny. Bolo sanované úložisko popolčeka, ktorý elektráreň vyprodukovala za posledných 50 rokov. Na druhej strane je ihrisko koncipované a projektované tak, aby došlo k prirodzenému rozširovaniu pôvodného porastu, či už drevín alebo bylín na miesta, kde neprebíha intenzívna údržba a tým idú ruka v ruke aj refugia pre živočíchov. Je dokázané, že vďaka prevádzke ihriska dochádza k vytvoreniu podmienok pre opätovné rozšírenie pôvodnej fauny a flóry. A že je to skutočne

tak, sa môžeme presvedčiť sami na vlastné oči. V tejto súvislosti by som chcel podotknúť, že golf je všeobecne chápaný ako neekologický zásah do krajiny. Nie je to však naopak? Nie je náhodou golfové ihrisko s environmentálnym prístupom k jeho prevádzke práve prostriedkom k zachovaniu ekologickej stability a k fixácii prírody na danom mieste? Veď každé ihrisko má v popise „práce“ zdôraznenie rázu miestnej krajiny, kultúrneho dedičstva a o pôdnom fonde ani nehovoriac. A čo sa týka ekológov, môžem povedať, že sme pomerne skoro našli spoločnú reč. Oni musia vidieť golfové ihrisko ako prostriedok k rozšíreniu územia, ktoré sú vo všetkých smeroch v súlade s prírodou. Trávy ako také sú organizmy, ktoré tvoria nepostrádateľný stupeň vo všetkých ekosystémoch a keď ide o ihrisko inland links a tvrdými rafmi, čo môže byť lepšie?

Nastala niekedy situácia, kedy ste si povedali: „Tak toto bude veľký problém, toto nám narobí starosti na dlhú dobu.“?

Tak samozrejme, starosti je vždy dosť. Riešia sa veci, o ktorých nikdy neviete ako dopadnú, ale je treba ich riešiť, nezavierať pred nimi oči. Teraz riešim dlhodobosť údržby fervej, sú predsa len na popôlčeku a klasické princípy pôdneho prostredia tu nefungujú. Uvidíme, snáď niečo vymyslím.

A naopak, kedy si uvedomíte, že to, čo robíte Vás skutočne teší? Máte na to vôbec príležitosť počas hektickej sezóny?

Je mi cťou, že na ihrisku, ktoré bolo naprojektované ako športový závodný areál, môžem každoročne hosťovať akcie typu Majstrovstiev Európy, Medzinárodných majstrovstiev ČR na rany a jamky, turnaje prestížnej CGAT. To sú momenty, kedy som naozaj rád, že robím to, čo robím. Nie všetky ihriská totiž dokážu udržať svoj naprojektovaný ráz a často logicky musia sklázať ku komercii. Je asi lepšie, keď je ihrisko od počiatku naprojektované ako komerčné a potom aj komerčne úspešné je. Kuňka je naprojektovaná

veľmi športovo. Som rád, že aj údržba ihriska prispieva k tomu, že oslovujeme športové publikum, ktoré si pravidelne chodí testovať svoju výkonnosť.

Koľko má Váš klub členov? Akým smerom orientujete marketing?

Náš klub patrí medzi menšie, ale hráme extraligu v mužoch a juniorské súťaže sú tiež na republikovej úrovni. Marketing sa snažíme koncipovať hlavne na športovú stránku veci a osloviť ten segment trhu, ktorý má chuť športovať. Orientácia na ženský golf je - trúfam si tvrdiť - našou doménou, hlavne v nadväznosti na ME žien v minulom roku. Nastolili sme trend spravodlivého šejpingu a vsádzame na inteligenciu hráčov. Cielene oslovujeme skupinu, ktorá vyhladáva kvalitu a servis, uprednostňuje jedinečnosť pred masovosťou a „fabrizmom“.

Michale, ste predsedom Českého zväzu greenkeeperov. Chcete by som sa opýtať, ako by ste charakterizovali ten kus cesty, ktorým ste ako profesionálny zväz prešli? Na čo ste najviac pyšný?

ČŠG je veľmi dynamicky sa rozvíjajúci zväz. Táto otázka je veľmi široká a nie som si istý či sa na ňu dá v krátkosti odpovedať. Poviem to jednou vetou, ktorá vystihne celkový rozvoj, otázku vzdelávania, prestíže, registrácie profesie v zoznamu povolání atď. Som veľmi hrdý na kvalitu a úroveň československých greenkeeperov, mnoho zo slovenských greenkeeperov je členom nášho zväzu. Práca tohto typu sa nerobí zo zisťných dôvodov, naopak stojí to človeka mnoho času a energie, ale úplne ma to naplňuje, pretože vidím, že to má zmysel. Lepšie než vymenovávanie všetkých aktivít je jednoducho povedať: „Chlapci ďakujeme“ a súčasne vyseknúť poklonu „Bravo“.

A nakoniec, máte nejaký profesionálny či hráčsky golfový sen?

Tak nad tým som nikdy veľmi

neuvažoval. Snov má človek mnoho a musím pokorne povedať, že mne sa každý splnil. Snáď tomu tak bude aj naďalej. Je to možno aj tým, že moje sny sú malé, skromnejšie, ale zato je ich viac. Uvidíme ako sa tá mozaika poskladá. Hráčsky cieľ je jednoznačný – hrať tak, aby ma to bavilo.

NETRADIČNÉ OTÁZKY

Ktorá je najlepšia rada, ktorú ste v živote dostali?

Najlepšia rada bola od môjho starého otca: Rob všetko tak, aby si mal čisté svedomie a keď sa ti to nepodarí, neboj sa to priznať. Máš na to právo. Len ten, kto nič nerobí, nič nepokazí. Ale ani nič nedokáže.

Na čo nadaný by ste chceli byť?

Na golf a legislatívu. To by mi uľahčilo život.

Obľúbená pesnička?

Nemám, mám rád kapely funk rock a jazz rock a počúvam celé platne ako diela.

Čo by ste urobili, keby ste vyhrali v lotérii?

Poslal by som mojich rodičov na cestu okolo sveta.

Čo vás dokáže v živote nahnevať?

Nedôslednosť a ľahostajnosť.

Aký je váš najkrajší golfový zážitok?

Návšteva St Andrews Old Course a priľahlých ihrísk vrátane public links v okolí.

Lucia Huberová, Michal Voigts

Mladá švédka hviezda vyhrala PowerPlay Golf turnaj!

Prvý svetový turnaj **Powerplay Golfu IGNITION** ovládli ženy. Prvé tri miesta obsadili Caroline Hedwall, Helen Alfredsson a Paula Creamer. V turnaji, oficiálne pomenovanom Powerplay Golf driven by Saab: IGNITION, najlepšie uspela švédka vychádzajúca hviezda Caroline Hedwall. Na ihrisku Twenty Ten course v Celtic Manor Resort trikrát zahrala PowerPlay birdie a to jej prinieslo 6 bodov. Druhá Švédka Helen Alfredsson zaostala o 3 body. „Bola to naozaj zábava a užila som si to. Pred poslednými tromi jamkami som bola ešte niekde v strede, ale

vedela som, že mám stále šancu v Powerplay bodoch. Na prvom odpalisku som bola veľmi nervózna, ale hrať spolu s Ianom Poulterom a Helen Alfredsson bol veľký zážitok“, povedala Caroline tesne po víťazstve. Jej výhrou bolo 100.000 GBP a z toho polovicu sa rozhodla darovať Švédskej golfovej federácii.

Posledné májové dni boli pre Caroline skutočne výnimočné. Len jeden deň predtým vyhrala Allianz Slovak Ladies Open, turnaj Ladies European Tour na slovenských Táľoch.

Diváci v Celtic Manor Resort boli svedkami výnimočnej udalosti. Najlepší súčasní golfisti spolu s golfovými legendami odohrali historicky prvý turnaj Powerplay golfu, nového, kratšieho formátu golfovej hry, ktorému sa predpovedá veľká budúcnosť.

Konečné výsledky:

Caroline Hedwall 32
Helen Alfredsson 29
Paula Creamery 27
Ian Poulter 27
Victor Dubuisson 26
Ian Woosnam 25
Maximilian Kieffer 22
Paul Casey 20
Gary Player 18
Thongchai Jaidee 16
Graeme McDowell 15
John Daly 15

Workshop k EURO 2012 v Kyjeve

25. mája sa v Kyjeve uskutočnil workshop, ktorého hlavnou témou bola kvalita hracích povrchov pre EURO 2012. Organizátormi bola komisia pre EURO 2012 a Ukrajinská futbalová federácia. Cieľom bolo kvalitatívne definovať kritéria a charakteristiky futbalových ihrísk pre šampionát. Ako účastníci boli pozvaní agronómovia a riaditelia najvýznamnejších tréningových plôch.

Úvodného slova sa ujal manažér zodpovedný za šampionát na Ukrajine Bo Sundström. Zhrnul požiadavky

a nároky na športové plochy pre EURO 2012. Hlavný poradca a konzultant STRI v otázkach týkajúcich sa kvality trávnik Richard Hayden podal správu o požiadavkách komisie pre EURO, ktoré sa týkajú ihriska.

Novou správou sa stala informácia, že posledné slovo pri posudzovaní kvality bude mať tím a jeho tréner. Výška kosenia, vlhkosť či kompaktnosť podkladu, to všetko bude musieť presne zodpovedať požiadavkám tímu a trénera. Ich hodnotenie bude poslednou inštanciou v posudzovaní tejto oblasti. Veľkým prekvapením bola správa, že predbežné hodnotenie stavu povrchov je plánované na november 2011.

Otázky týkajúce sa ochrany trávnik pred škodcami a chorobami, spôsoby liečby a ďalšie otázky vyplývajúce z tejto oblasti zodpovedal hlavný agronóm na

ochranu rastlín, John Lockyer z STRI. Výžive trávnikov a hnojeniu sa venovala Olga Ivashchenko firmy ENGO OOO.

Nepříjemným prekvapením pre komisiu EURO bola správa, že väčšina areálov nemá dostatočné technické vybavenie. Bez kvalitných strojov je takmer nemožné dosiahnuť požadovaný výsledok. Na stretnutí boli aj zástupcovia výrobcov špecializovaných zariadení a strojov ako Campey Turfcare Systems, Dennis & SISIS, Toro a ďalší. Zodpovedali všetky otázky týkajúce sa technického vybavenia.

Prirodzene najdôležitejšou súčasťou stretnutia boli diskusie a vymieňanie si skúseností. Ako povedal Vladimír Khylynsky – Training Ground Manager, tieto stretnutia sú veľmi potrebné a nevyhnutné pre prvotriednu prípravu na Euro 2012. Ďalší workshop je naplánovaný na marec 2012.

Aerácia vody

V minulom čísle sme sa venovali základným aspektom úspešného manažmentu jazier, pomenovali sme kľúčové faktory a procesy, ktoré ovplyvňujú kvalitu vody v jazerách a načrtli sme možné opatrenia. V druhej časti článku si povieme niečo o aerácii vody.

Musíme vnímať zásadný rozdiel medzi prevzdušňovačmi a fontánami. Primárnou funkciou prevzdušňovača, tj. perlátora, je pridať kyslík a stimulovať obeh vody. Oproti tomu primárnou funkciou fontány je vytvoriť estetický efekt. Prevzdušnenie je charakterizované objemom 0,5kg dodaného kyslíka/1 HP/ hod. a u čerpadiel 400 GPM alebo 1600 LP/ 1HP. V závislosti od miestnych podmienok odporúčame 1-3 HP na povrch 4.000 m².

Prevzdušňovanie je podľa definície pridanie kyslíka do vody. Druhým aspektom aerácie je pohyb vody, cirkulácia a destratifikácia vody. Prevzdušňovanie sa ako vedecká disciplína prvýkrát v oblasti odpadových vôd použila už počas priemyselnej revolúcie. Stále je to dôležitá súčasť ošetrovania priemyselných a komunálnych odpadových vôd. Aerácia môže skutočne výrazne vylepšiť kvalitatívne

parametre odpadových vôd a umožniť ich použitie na zavlažovanie trávnatých plôch. Prevzdušňovanie môže fungovať ako mini-ošetrovanie vôd v jazere. Dá sa teda povedať, že je to komplexný preventívny nástroj, ktorý zachová zdravé parametre jazera a umožní tak jeho dlhšiu životnosť.

Ako môže aerácia zlepšiť kvalitu vody a pomôcť kontrolovať riasy?

Opäť musíme vziať v úvahu tri základné faktory: kyslík, živiny a teplotu. Tým, že aerácia pomôže zvýšiť obsah kyslíka vo vode, podporuje tak silné kolónie aeróbnych baktérií, ktoré výrazne prispievajú k vyčisteniu jazera od organických živín a odpadov. Aerácia taktiež prispeje k vytvoreniu obehu vody, narušeniu teplotného rozvrstvenia a zníženiu povrchovej teploty a taktiež k pridaniu kyslíka do dolnej časti jazera. Kyslík na dne jazera zabráni uvoľňovaniu fosforu zo sedimentov a obmedzí tak

tento vnútorný zdroj živín. Treba dodať, že pri uvoľňovaní fosforu zo sedimentov za prítomnosti kyslíka v nižších úrovniach jazera dochádza k chemickým reakciám, kedy sa rozpustná forma fosforu a železa mení na nerozpustnú a teda nevyužitelnú pre rastliny. Aerátory sprejového typu sú vhodné do jazier s hĺbkou menšou ako 5m. Prispievajú k cirkulácii vody, vyťahujú spodnú vodu na povrch, tá sa stáva súčasťou povrchových vôd, prevzdušňuje sa a vytvára konvekčné prúdy. Nezávislý výskum ukazuje, že tieto systémy dokážu pridať 2mg kyslíka/liter v 3m hĺbke. Vlna spôsobená postrekom napomáha rozbíjaniu povlakov rias a taktiež odpudzuje komárov a zabraňuje aj množeniu ďalšieho hmyzu na vodnom povrchu. Nehovoriac o tom, že to pekne vyzerá. Horizontálne aspirátory sú dobrou voľbou pre jazerá do 4m hĺbky a ich hlavným benefitom je vytvorenie silného prietoku v dlhých úzkych kanáloch či jazerách. Takisto prispejú

k rozbitiu povlaku rias v stojatých vodách. Sú dobrou voľbou tam, kde aerátory sprejového typu nie sú žiaduce.

Ak má byť aerácia efektívna, musí mať perlátor vysoký výkon, minimálne 1,5m³/min./1HP. Kvalitný prístroj dokáže pridať 1 až 1,3 kg kyslíka za hodinu/1HP. Prístroj by mal byť prirodzene otestovaný nezávislou kompetentnou inštitúciou, ktorá má vypracované presné štandardy na vyhodnocovanie množstva rozptýleného kyslíka (S.A.E.) Nesmieme zabúdať ani na testovanie bezpečnosti. Je to veľmi dôležité, keďže väčšina prevzdušňovačov sú elektrické spotrebiče prevádzkované vo vode. Vo väčších jazeroch alebo jazeroch nepravidelného tvaru bude niekoľko menších jednotiek účinnejších ako jedna veľká.

Ak má jazero okrúhly alebo oválny tvar, ideálne umiestnenie je v strede v najhlbšej oblasti. Aspirátor by mal byť umiestnený v blízkosti brehu jazera a stimulovať kolobeh vody. V dlhých a úzkych jazeroch treba použiť viac jednotiek, ak použijete jednu, treba ju vždy umiestniť tak, aby vytvárala čo najväčší kolobeh vody. Tento princíp platí aj v jazeroch nepravidelných tvarov. Pre potoky a kanály sú najlepším riešením horizontálne aspirátory.

Riadenie kvality vody je veda. Lepšie pochopenie vodného ekosystému, pochopenie

príčin a z nich vyplývajúcich dôsledkov je rozhodujúce pre úspešné zvládnutie starostlivosti o akékoľvek jazero či inú vodnú plochu. Každé jazero je unikátny ekosystém, ktorý si vyžaduje riadnu analýzu a pochopenie. Žiadne dve jazerá nie sú rovnaké a žiadny program údržby a ošetrovania neposkytne rovnaké výsledky na dvoch rôznych jazeroch. Krehká rovnováha medzi teplotou, obsahom živín a kyslíkom zohráva dôležitú úlohu pri vytváraní programu pre manažment daného jazera.

Ako navrhnuť správny program starostlivosti?

Základy sú pomerne jednoduché. Prvým krokom je identifikovať príčiny, nie príznaky chronických problémov. Zamyslite sa nad základnými faktormi. Je váš problém svetlo, teplota, živiny, kyslík alebo niečo iné? Väčšina problémov pramení z kombinácie všetkých troch faktorov. Ďalej je treba analyzovať jazero ako také. Má potrebnú veľkosť, tvar a hĺbku pre udržanie zdravého ekosystému? Je takmer nemožné čokoľvek vyriešiť ak máme zlý dizajn.

Potom, čo ste identifikovali

problém a jeho príčinu je treba nájsť riešenie. Minimalizovať slnečné svetlo a teplo za pomoci farbív a zmiešavania. Ak nemáte potrebnú hĺbku, bude treba jazero prehĺbiť. Problémy spojené s nadbytkom živín treba riešiť tým, že minimalizujeme živiny, ktoré do jazera stekajú či presakujú. Čiže vytvoríme zóny bez hnojenia či zavedieme používanie hnojív s postupným uvoľňovaním. Izolačné priekopy či vysadenie rastlín do hraničných oblastí tiež pomôže. Prevzdušňovanie, prirodzené rozmnožovanie vodných živočíchov, nasadenie rýb ako konzumentov vodných rastlín takisto zníži hladinu živín v samotnom jazere.

Uprednostňujte manažment zameraný na prevenciu. Riešenia ako mechanické čistenie, bagrovanie, či použitie chemikálií sú síce účinné, ale žiadne z nich je praktické každodenné riešenie. Využitie jednoduché riešenia. Pre manažment jazier neexistuje žiadny samostatný nástroj, ktorý by zázračne riešil všetko. Vždy je treba prijať riešenie, ktoré zohľadní všetky podstatné faktory.

Manažment jazier je kontinuálny proces. Čím dlhšie na ňom aktívne pracujete, tým budú úspechy a pozitívne efekty zreteľnejšie. Biologické riešenia sú vždy postupné a dlhodobé.

Didier Comte, Imaginieur

Čo prinieslo GOLF BUSINESS FORUM v Dubaji?

Konferencia považovaná za najvýznamnejšiu udalosť svojho druhu v oblasti golfového priemyslu sa tento rok konala v Dubaji. Boli s ňou spojené také mená ako Colin Montgomerie, kapitán víťazného európskeho tímu Ryder Cupu 2010, George O'Grady, výkonný riaditeľ European Tour, Tenniel Chu, Vice Chairman Mission Hills Golf Club či Graeme Maxton, celosvetovo uznávaný ekonóm, autor mnohých publikácií.

Golf Business Forum neboli len prednášky. Boli to predovšetkým živé a dynamické diskusie, kde sa prezentovali názory na budúcnosť golfu ako hry, na to ako sa vysporiadať s následkami krízy, na to ako môžu úspešné projekty inšpirovať developerov v lokalitách s menšou penetráciou, na to ako rozvíjať golfový turizmus....

Prezentácia súčasného stavu priniesla nasledujúce fakty: **Región GCE (Bahrain, Kuwait, Qatar, Saudi Arabia, Oman, UAE)** Tento región sa dá považovať za hviezdu. So 43mil. populácie, ročným HDP takmer 1.000 bil. USD a s podporou významných ropných spoločností je zaiste najrýchlejšie

sa rozvíjajúcou lokalitou. Od roku 1987, kedy v Dubaji vzniklo prvé trávnaté ihrisko, bolo postavených ďalších 29.

Zvyšujúci sa počet cudzincov zamestnaných v regióne, rozvoj turistického ruchu, prosperujúca ekonomika, rapidný rozvoj trávnatých golfových ihrísk, to sú kľúčové faktory úspechu. Kríza síce zasiahla aj tu, ale za posledné 4 mesiace bol opäť zaznamenaný nárast. Každopádne, polovica hráčov hrá kolo na 9 jamiek. A to je jasné posolstvo. Budúcnosť je v krátkej a jednoduchšej hre. Multigeneračný aspekt golfu takisto vystupuje do popredia. Golf je jediným športom, počas ktorého sa dá viesť normálna a dlhodobá

konverzácia napr. otca so synom. Dynamika všetkých ostatných športov to umožňuje len veľmi ťažko, prípadne vôbec. Ihriská v GCE však riešia problémy s vysokými fixnými nákladmi vyplývajúcimi jednak z nákladov na zavlažovanie, jednak z vysokých nákladov na personál. Štandard služieb, na ktorí si zákazníci zvykli, je veľmi vysoký a drží tak náklady na pracovnú silu vo výške 45% z celkových nákladov.

Ako na tom vlastne sme?

Graeme Maxton, svetovo uznávaný ekonóm a autor mnohých odborných publikácií, sa zamyslel nad dopadmi krízy a možnými východiskami. Je viac než jasné,

že trh sa zmenil, staré stratégie a postupy už nefungujú. Nástup krízy prirovnal ku vlaku, ktorý v plnej rýchlosti narazil do betónového múru. Nikto to nečakal, nikto na to nebol pripravený. A práve o to väčšiu ranu sme všetci pocítili. Snaha krízu riešiť je zjavná. Masívne injekcie vlád, voľnejší prístup k peniazom, výrazná pomoc bankám, oživenie búr a kapitálových trhov, to všetko má pomôcť nájsť svetlo na konci tunela. Avšak, nebude to hned, lebo vlády samotné majú dlhy, situácia spotrebiteľov takisto nie je ružová, banky sú stále v problémoch a preto dopyt je a stále bude limitovaný. Skrátka, ešte sme nesplatili dlhy.

Máme najväčší problém v histórii. Dlh USA predstavuje 116% HDP 2010. 24% obyvateľov nemá vôbec žiadne úspory, naopak len zvyšuje nevyváženosť svojej situácie. Čelíme vysokým daniam, spomaľujúcemu sa rastu, zvyšovaniu úrokových sadzieb a nákladov a hodnota peňazí klesá. Zdroje sú obmedzené, voda, ropa, potraviny – to všetko limituje možnosti a zostruje konkurenčný boj.

Realita ukazuje, že trh sa presunul smerom na východ – Čína, Stredný východ, postupne India. Banky stále nie sú ochotné financovať veľké a neisté projekty. Nedostatok likvidných prostriedkov sa stáva veľkým problémom. Privátnych investorov ubúda, mnoho developmentov bolo predaných a dostali sa na špekulatívny trh, čakajúc nie na investora a ich následný rozvoj, ale na kúpu za účelom ďalšieho predaja. A to rozvoju golfového trhu nepridá. Ak má golf rásť, potrebuje podporu. Turecký Belek, či Wales sú dobrým príkladom. V podstate každá krajina sa môže stať golfovou destináciou, pokiaľ má čo i len trochu priaznivé klimatické podmienky. Jednoznačne ale potrebuje efektívnu podporu z vyšších miest.

Nastupujúce nové trhy

Čína, Taliansko, Brazília
Čína mala svoje prvé golfové ihrisko v roku 1984. V súčasnosti

má okolo 500 ihrísk a počet golfistov sa odhaduje na 500 tisíc. Odborníci prognózujú za 20 rokov 6,5 mil. hráčov a viac ako 6.500 golfových ihrísk. India je takisto perspektívny a sľubný trh, ale na rozdiel od Číny nemá takú infraštruktúru a ani podporu vlády. Taliansko sa vyznačuje veľkým nepomerom medzi severnou a južnou časťou. Zatiaľ čo v severnej časti Talianska je 260 golfových ihrísk, v južnej časti je len 90. Rok 2010 priniesol oživenie aj v tomto regióne, pomohli tomu aj bratia Molinarovci, ktorí ako talianske golfové ikony oživilí záujem o tento zelený šport. Brazília, domov návratu golfu medzi olympijské športy. Krajina nadšenia, entuziazmu ale aj protikladov. V súčasnosti má 115 golfových ihrísk, z ktorých polovica je koncentrovaná v zóne okolo San Paula a Rio de Janiera, centrami tzv. Business regiónu. Všetky ihriská sú súkromné, verejné je len jedno. Počet registrovaných golfistov je 10.000, celkovo sa odhaduje na 30.000.

Trendy budúcnosti

Stručne možno povedať, že trendy boli prezentované nasledovne:

1. Multigeneračný golf - miesto nielen pre jednu generáciu, ale pre celú rodinu
2. Aktivity pre nastupujúcu generáciu, deti a juniorov na vzdelávacej báze
3. Túžba, resp. preferencie jednoduchého, príjemného prostredia so zrozumiteľným posolstvom a odbúranie pompéznosti a honosnosti
4. Miesto relaxu, oddychu a zábavy – doplnkové aktivity typu fitness, odbúranie stresu, propagácia zdravého životného štýlu, redukcia hmotnosti a pod...

Leadership ako cesta k úspechu

„Management is making things right and Leadership is making right things.“

Manažovať znamená riadiť a kontrolovať, viesť znamená udávať smer, inšpirovať a motivovať ostatných. Vlastniť golfový klub už v súčasnej ekonomickej situácii nie

Colin Montgomerie, kapitán víťazného tímu Ryder Cup 2010 bol hosťom GBF 2011

je hobby, noví vlastníci majú nové očakávania. Potrebujú dobrý team. Tržby už neprichádzajú samé, podpora marketingu je nevyhnutná. Investovanie do personálu je oveľa efektívnejšie ako jeho neustála výmena. Úspešný líder nepozná zámeno „ja“, každý problém pomenuje zámenom „my“. Pozná očakávania svoje aj očakávania svojich zamestnancov. Svojich zamestnancov berie ako biznis partnerov.

„Nikto z nás nie je tak bystrý ako sme my všetci dohromady.“
Môžete si dovoliť byť bez lídra, bez vízie? Môžete si dovoliť ignorovať fakt, že 50% ľudí hrá na 9 jamiek? Vráťme golfu zábavu!

Umožnime ľuďom hrať okrem 18 jamiek aj 6 či 12 jamiek! Budme flexibilní ako sa to len dá! Neznamená to odchod od tradičného golfu, je to len jeho modifikácia a hľadanie alternatív aby sme ho priblížili bežným ľuďom. Prioritné je poznať očakávania svojich klientov. A nesmieme ich len predpokladať, musíme sa na ne opýtať! Prieskum u zákazníkov priniesol neočakávané výsledky. Kvalitný golf ako taký bol až na treťom mieste. Za prioritu návštevníci označili priateľskú a príjemnú atmosféru v klube.

Golf nie je len hra.

Golf je pocit. Golf je zážitok z voľného dňa na danom ihrisku. Golf je spomienka, ako nám tam všetkým bolo dobre. A tá spomienka by mala zostať v podvedomí, aby nás ovplyvnila aj ďalší víkend, keď sa budeme rozhodovať ako a kde ho s rodinou strávime....

Lucia Huberová

Leadership Golf Conference 2011

Konferencia určená pre majiteľov, manažérov a developerov golfových ihrísk sa tento rok bude konať na dvoch miestach, na Slovensku aj v Čechách.

23.8.2011 Black Stork, Veľká Lomnica

www.golftatry.sk

25.8.2011 Golf Resort Konopište

www.gcko.cz

Nenechajte si ujsť unikátnu možnosť stretnúť nielen svetovo uznávaných odborníkov ale aj kolegov z brandže. Kontakty, komunikácia a otvorenosť, to sú atribúty úspešného biznisu v ktoromkoľvek odbore. Zároveň si nasledujúci deň po konferencii môžete vychutnať hru na oboch vynikajúcich ihriskách!!

Sme veľmi hrdí, že naše pozvanie prijali:

John Straw
CEO Hills & Forrest Ltd

Peter Harradine
Harradine Golf

Keith Haslam
Managing Director
Braemar Golf St Andrews

Guy Perry
President IN-VI Group

Rob Holt
CEO Ryder Cup 2010
Wales

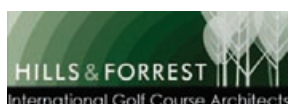
Laurence Pithie
TurfMasterOne

Jo Maes
Chairman of EGTMA,
Director of Golfhub

Prezentácie pokryjú širokú problematiku:

- Golf Management
- Golf & Real Estate, Trends and Interaction
- Golf Architecture
- New Technologies – Online Booking
- Ryder Cup 2010
- Golf Course Maintenance & Management Efficiency & Costs Savings

NEVÁHAJTE A ZAREGISTRUJTE SA NA
www.leadershipgolfconference.eu !!

Allianz Ladies Slovak Open na Tál'och má svoju víťazku!

Najprestížnejší golfový turnaj na Slovensku Allianz Ladies Slovak Open pozná svoju druhú víťazku v histórii. Stala sa ňou len 22 ročná Caroline Hedwall. Je to jej prvé víťazstvo v seriáli Ladies European Tour.

„S výsledkom 11 pod par musím byť spokojná. Hralo sa mi fantasticky, po výbornom odpale na 18. jamke som už vedela, že mi víťazstvo nikto nezoberie. Je to

úžasný pocit,“ povedala po turnaji mladá Švédka. Zo Slovenska si odnáša 52 500 EUR. Na druhom mieste skončila Christel Boeljon z Holandska s výsledkom -9 a prvú trojku uzatvára Angličanka Rachel Jennings, ktorá zahrala 7 úderov pod par.

Slovenke Zuzane Kamasovej sap o prvých dvoch dých už tak nedarilo a nakoniec na delenom 49. mieste. „Nehralo sa mi dnes dobre, zle som začala a vlieklo sa to so mnou ďalej. Som ale rada, že prišlo tento rok viac ľudí, ako minulý,“ povedala Zuzana Kamasová. Nedarilo sa ani legende ženského golfu Laure Davies, ktorá skončila na delenom 11. mieste.

O rozruch sa postarala mladá Thajka Nontaya Srisawang. Na

jamke číslo 17 zahrala hole in one. Práve na tejto jamke, v prípade hole in one, pripravili organizátori turnaja cenu - osobný automobil Škoda Yeti. Putuje do rúk mladej Thajky, ktorá skončila inak na delenom 29. mieste s výsledkom +3. „Ešte vôbec neviem, čo s tým autom budem robiť,“ povedala golfistka po turnaji.

Turnaj Allianz Ladies Slovak Open 2011 sa hral len na tri kolá. Riaditeľka turnaja Yvonne Cassidyová sa pre riziko búrok a vytrvalý dážď v sobotu rozhodla štvrté kolo zrušiť.

www.tale.sk
www.slovakgolfopen.sk

GOLF ART

Hľadáte výnimočnú dekoráciu do priestorov golfového klubu, hotela či reštaurácie? Chcete vytvoriť unikátny interiér s nábojom a energiou?

Diela Pascal Vanderwalle, belgickej fotografky s vášňou pre golf a cestovanie, budú exkluzívnym doplnkom Vášho interiéru.

unique interiors
unique wall decoration

www.GOLF-ART.be

GOLF ART

Výzvy na zmeny v manažmente golfových ihrísk.

Golf je na Slovensku stále považovaný za exotický šport. Stále je v štádiu „novorodenca“. Golfové ihriská sa snažia, aby sa stal masovejší, aby počet hráčov rástol a vyťaženosť ihrísk bola vyššia. Snažia sa programom osloviť nielen tých, ktorí sa golfu chcú venovať profesionálne.

Ide im predovšetkým o to, aby tomuto športu „prepadli“ ľudia, ktorí sa mu budú venovať ako voľnočasovej aktivite. Golfová federácia spolu s golfovými klubmi skúšajú programy zaradenia golfu do školských osnov, skúšajú sa detské golfové tábory, špeciálne balíky pre deti... Najdôležitejšie pre úspech v manažmente golfového ihriska je však vedieť KTO JE NÁŠ ZÁKAZNÍK A ČO POTREBUJE. To samotné však nestačí. Manažment musí neustále preverovať, či to, čo klub robí, je skutočne to, čo zákazník potrebuje. Spätná väzba, tj. feedback je zásadná.

Máme rok 2011. Za posledné dva roky štatistiky západoeurópskych krajín a krajín Stredného východu ukazujú zmeny v správaní sa zákazníka a jeho potrieb. Polovica hráčov, tj. 50% hrá na golfových ihriskách iba 9 jamiek. Táto skúsenosť vedie majiteľov ihrísk k tvrdeniu, že radšej ako mať 18 jamiek, by jednoznačne preferovali 2 x 9 jamiek. Dokonca už začínajú

vznikať aj turnajové formáty na 9 jamiek, ako napríklad PowerPlay Golf. Ihriská, ktoré majú golfovú akadémiu, majú stabilné prírastky záujemcov z radov začiatníkov, neklesá im počet členov a majú stabilnú vyťaženosť. Golfisti, o ktorých sa dá povedať, že „platia náklady ihriska“, majú zvyčajne HCP vyšší ako 30. A tí nechcú strácať loptičky na náročnom „majstrovskom“ ihrisku a byť frustrovaní z hry. Potom absolútne nemajú nemajú chuť sa znovu vrátiť. Títo golfisti vyhľadávajú ihriská s nižšou obtiažnosťou. Podľa štatistík v Európe sa priority pre golfistov zmenili. Viac ako golf samotný, je rozhodujúca priateľská atmosféra v klube a fakt, že personál klubu už pozná zákazníkové potreby a návyky. Ihriská, ktoré sú spojené s okolitými komunitami tak, že zamestnávajú ľudí z okolia, majú efektívnejšie pokrytie operatívnych nákladov a stabilnejšiu pracovnú silu. To prirodzene vedie k priateľskejšej atmosfére klubu, kde zamestnanci hostí dobre poznajú, vedia presne

aké majú návyky a čo potrebujú. Samotný golf v prioritách hráča je až na 3.mieste. Mladí ľudia majú dnes iné preferencie a potreby, pre ktoré by boli ochotní prísť na golfové ihrisko. Pre väčšinu golfovej populácie je podľa európskych štatistík golf športom číslo 2. Po futbale, fitness, squashi, tenise.... apod. začnete s golfom až vtedy, keď pôvodný šport číslo 1 už nevládáte fyzicky. Alebo golf hráte paralelne popri hlavnom športe, avšak len vtedy, ak zvýši čas. Deti a juniori si ho v mladom veku zriedka vyberajú ako svoju prvú voľnočasovú aktivitu.

Keď som sa nad týmito faktami zamyslela a videla ich v súvislostiach, zrazu som začala analyzovať situáciu v mojej rodine a u blízkych známych. Moja dcéra má 9 rokov. Jej babičke, ktorá má 59 rokov, učarovala zumba. Svojím rozprávaním nadchla moju dcéru tak, že spolu išli na prvú hodinu. A výsledok? Teraz pravidelne dva až trikrát týždenne

moja dcéra tancuje zumbu. Zaujal ma zvláštny marketing tohto fitness klubu. Ak dospelý príde s dieťaťom do 12 rokov, dieťa za vstup neplatí. Zumba je predsa nová, treba ju najskôr ukázať a zákazníkov zaujať. Je to niečo, čo ešte nepoznáme, ale kým dieťa do 12 rokov dorastie, bude vďaka týmto prvým krokom fitness klub poznať, zžije sa s ním a bude považovať sa samozrejme, že tam trávi svoj voľný čas.

Je to ukážkový príklad tak často spomínaného multigeneračného aspektu mimopracovných, či mimoškolských aktivít. Golf je priam ukážková aktivita, pri ktorej niekoľko generácií môže tráviť svoj voľný čas. Keď však prídete na golfové ihriská na Slovensku, koľko flajtov počas týždňa sú flajty multigeneračné? Koľko otcov hrá so svojím synom, koľko babičiek hrá s vnučkami?

Generácia súčasných babičiek a dedkov je generácia, ktorá na športe vyrastala. Generácia detí a juniorov je so starými rodičmi silno prepojená. Veď sú to často práve starí rodičia, ktorí pomáhajú, keď pracovne vyťaženie rodičia nestíhajú. Sú to často starí rodičia, ktorí vozia vnukov a vnučky na športové krúžky a čakajú ich po zápasoch... A napriek tomu, golf nie je športom, ktorý láka starých rodičov (či rodičov) vziať deti na tento šport. Prečo?

Poznáme príčiny? Opýtali sme sa zákazníka? Vieme, čo by mohlo byť pre nich stimulom, ktorý by mal za následok zmenu v ich správaní či rozhodovaní? Alebo sa iba dohadujeme?

V súčasnosti pred manažmentom stojí výzva – reagovať na zmenu

zákazníka a jeho potrieb. Ak nezareaguje manažment včas a správne, môže sa stať to, čo sa stalo odevnému závodu na výrobu oblečenia pre ženy pred tridsiatimi rokmi. Vtedy sa bežne vyrábali čísla 40-50. Mladá generácia však podľa trendu vyzerá štíhlejšie a šaty s veľkosťou 40-50 boli pre ňu veľké. Firma zmenu trendu na trhu nepostrehla. Zistila to až vtedy, keď jej zostala celá kolekcia na sklade. Zákazník sa zmenil a tým prirodzene aj jeho potreby. A stalo sa to, že skostnatosť jednej firmy dala príležitosť firme inej, pružnejšej a šikovnejšej, vyrobiť pre zákazníka to, čo potrebuje.

Spomínam si na konferenciu KPMG v Írsku, kedy jej čestným hosťom bol Jack Nicklaus. Dostal aj cenu za prínos v rozvoji golfu ako športu. Jeho rozprávanie neboli iba spomienky.. Bolo to aj zamyslenie, kam sa to golf dostal a ako on sám začína pociťovať zmeny v správaní mladej generácie, ktorá žije úplne iným životným štýlom, ako jeho generácia. Bolo to konštatovanie, že on na 18 jamiek potreboval 3,5-4 hodiny, pričom dnes treba 5-6 hodín. Taktiež spomenul, že čoraz lepšia technológia palíc a loptičiek má za následok to, že aj slabší hráči hrajú veľmi dlhé údery. Firmy vyrábajúce golfovú výbavu tak nepriamo nútia architektov golfových ihrísk predlžovať jamky. Tým sa však predlžuje aj čas strávený na ihrisku, zvyšujú sa náklady na údržbu, vodu, personál, PHM, atď.

V golfovom odvetví tak vznikol paradox, kedy ľudia majú v dôsledku životného štýlu a krízy menej

času na golf, no prevádzkovatelia sa musia boriť s neustále sa zvyšujúcimi nákladmi a v EU aj s obmedzeniami, ktoré sme nedávno nepoznali. Čiže nižšie príjmy ale vyššie náklady. A to je situácia dlhodobo neudržateľná. Jack vtedy verejne vyslovil názor, že podľa neho by sa mal štandardný počet jamiek znížiť. Naráža to však na problém existujúcich hodnotení, histórie, štatistik.... Ideálnym počtom jamiek by bolo 12. Písal sa vtedy máj 2008, kríza ešte nikoho hlboko nezasiahla, trh rástol, ľudia mali ešte dosť času aj prostriedkov.... Všetko bežalo samé a slová Jacka Nicklausa sa zdali byť nezvyčajné a neopodstatnené.. Vtedy nikto žiadne zmeny nevidel a necítil...

Od roku 2008 sa však veľmi rýchlo veľa zmenilo....

Výzvou pre súčasný manažment je urobiť golf pre súčasných i nových hráčov športom číslo 1. Ako to však dokázať? Bohužiaľ presne nevieme, ktoré kritériá sú skutočne rozhodujúce v momente, keď si šport číslo 1 vyberajú.. Mladá generácia nepozná dobu bez počítačov a internetu. Je zvyknutá, že všetko je flexibilné a výsledky prichádzajú rýchlo a pružne. Šport sa pre nich stáva spôsobom odbúravania stresu a spájania príjemného s užitočným.. Času je veľmi málo. Fitness kluby sú pre mladých zaujímavé a hlavne nekomplikované. Komunikujú s nimi tak, že nevytvárajú bariéry nedostupnosti a zložitosti.

Musíme sa zamyslieť, čo dokáže urobiť z golfu šport pre mladých? Čo dokáže z golfu urobiť šport atraktívny, dostupný a jednoduchý? Súčasný manažment musí vedieť nadchnúť a obslúžiť generáciu ľudí, ktorých rodičia a starí rodičia golf nikdy nehrali.. Tým pádom práve oni budú prvými, ktorí prídu na ihrisko a mali by pritiahnuť svojich ďalších kamarátov. Ak nedáme priestor a nepodporíme multigeneračný aspekt v golfe, ťažko oslovíme a vybudujeme klientelu golfistov, ktorí prídu na ihrisko dvakrát týždenne a vezmú tam aj svoje deti a priateľov.

Martina Zaťková

Limituje dizajn golfového ihriska rozvoj hry?

Golf je úžasným športom pre ženy. Trávia čas vonku v prírode, poklábosíte s kamarátkami, dáte zabráť svojmu telu a zároveň si Vaša myseľ oddýchne od každodenných bežných starostí. A dámy pozor, nevidíte pri ňom vyčerpané, spotené a strhané tváre. Pri golfe sa dá aj pekne vyzeráť.

Ku golfu ma priviedla moja stará mama a ja si neviem predstaviť lepšie dedičstvo. V časoch, kedy všetci riešia rozvoj golfu ako športu, ma napadlo pozrieť sa na to ženskými očami. Prečo vlastne stagnuje a nerozvíja sa? Aké sú tie hlavné obmedzenia a prekážky? Podľa môjho názoru to môže byť už samotná architektúra golfového ihriska, ktorá nie je k ženám príliš ústretová. Sama som golfová architektka, jedna z mála žien v radoch golfových architektov. Veľmi dobre si uvedomujem dané obmedzenia, ako žena ich dokážem lepšie pochopiť.

V prvom rade, ihriská sú často príliš dlhé. A navyše, dĺžka, ktorá by bola vhodná práve na tréning a zlepšovanie golfových zručností, chýba. Nedávno som robila prieskum, ktorý zahŕňal 300 golfových ihrísk. Priemerná dĺžka z predného odpaliska bola 4.725m. Dĺžku nižšiu, medzi 4.389 - 4.755m z nich však mala menej ako polovica. Mnoho z nich malo dokonca dĺžku medzi 4.755 - 5.030m. Podľa existujúcich štatistík priemerná golfistka by v pohode odohrala ihrisko dlhé 4.938m, v prípade, ak by všetky údery

hrala driverom. Pre mnohé ženy je však aj táto dĺžka problémom, nakoľko bujné, zavlažované ferveje loptičku často ďaleko nepustia a predstava hrať celé kolo s driverom nie je reálna a ani veľmi lákavá. Čiže ideálne by bolo projektovať ihriská dlhé cca 4.389 - 4.755m, možno máličko dlhšie, ale len v prípade, že by boli ferveje pevné a rýchle a loptička by sa kotúľala bez väčších obmedzení. Niektorí by možno namietol, že neustále sa zlepšujúca technológia palíc a loptičiek vyrovnáva efekt bujných fervejí. Protiargumentom však zostáva, že so zvyšujúcou sa vzdialenosťou je aj vyššia pravdepodobnosť zablúdených úderov Navyše, ženy nie sú práve vášnivé vyznávačky nových technológií, nebežia si hneď kúpiť najnovší model palice... To je skôr doména mužov.

Kde sú multiple tee?

Na mnohých ihriskách je jedno predné odpalisko, potom dlho nič a až potom prvé zadné odpalisko. Tá medzera je značná a nie je tak KDE trénovať a postupne zlepšovať techniku a vzdialenosť. Chýba ten stred, niečo medzi 5.030 - 5.212m,

mimo chodníka vzdialenosť, ktorá je stanovená pre turnaje junioriek Mid-Amateur šampionáty. Je to vhodná vzdialenosť pre väčšinu golfistiek so stredným alebo nižším hendikepom.

Hlasy, ktoré namietajú, že golfisti sa rýchlo zdokonaľujú a za krátku dobu sú schopní hrať dlhšie ihrisko ako napr. 5.486m, nie sú na mieste. U žien to tak nie je. Priemerná dĺžka 5.030-5.212m je skutočne maximálna pre väčšinu amatérskych golfistiek. Často tak hrajú zo vzdialenosti, ktorá ich ochudobňuje o vzrušenie, zábavu a stratégiu. Len na 22% ihriskách zaradených do prieskumu, sa dalo hrať z tejto pre ženy ideálnej vzdialenosti. Riešenie pritom nie je komplikované. Niektoré ihriská by mohli pokryť tú vzdialenosťnú medzeru bez toho, aby bola nutná akákoľvek renovácia. Stačilo by pridať do skórkarty alternatívu pre ženy, juniorov alebo seniorov.

Nepremyslený strategický dizajn.

Ak predné odpaliská neponúkajú dostatočne strategický dizajn, hra nie je zaujímavá. Keď sme sa o tejto téme bavili s jedným golfovým architektom v Škótsku,

tak mi povedal: „Predné odpaliská vznikajú často dodatočne. Architekti sú obvykle limitovaní časom a peniazmi, nie vždy majú šancu dostatočne zvážiť a zamyslieť sa nad tým, akú hru predné odpalisko umožní.“ Navyše, podľa jeho názoru, ženy nie veľmi často premýšľajú o stratégii, takže extra čas strávený nad týmto variantom nepovažuje za natoľko efektívny. Vytvoriť dizajn, ktorý by umožnil zaujímavú a strategickú hru pre hráčov všetkých úrovní, nie je vôbec ľahké. Vyžaduje to dobrý projekt, ktorý starostlivo zváži všetky alternatívy. A ak architekt vytvoril projekt, kde si dal záležať len na zadných odpaliskách, odviezol iba polovičnú prácu. Výskum potvrdil, že aj ženy oceňujú dobrý dizajn. Napätie, vzrušenie a výzva – to sú pocity, ktoré chcú zažívať aj z predných odpalísk. Hra musí mať emócie, musíme zažiť rešpekt pre danou prekážkou, vzrušenie, či sa odpal podaril, nadšenie z krásneho výhľadu.... Je

však nutné dodať, že všetky výzvy musia byť zdolatelné. Podľa jedného zdroja, je priemerná dĺžka odpalu amatérskej golfistky 147m. Jamky par 4 a par 5 sú obvykle pre architekta ťažšie, než jamky par 3. Väčšina amerických ihrísk je navrhnutých pre loptičky letiace vzduchom. Hráčka, ktorej údery nie sú také dlhé, preto na približovacie údery používa fervejové drevá. Projekt, ktorý je priaznivejší ku hre po zemi, môže byť veľakrát vhodným riešením. Každopádne, vždy stojí za to zohľadniť aj ženský pohľad na vec a zaangažovať ženy už v štádiu prípravy projektu či v dobe, kedy sa zvažuje a rieši renovácia ihriska.

A aký by teda mal byť dizajn priaznivo naklonený ženám? Mal by klásť dôraz viac na presnosť, než na dĺžku. Mal by počítať s loptičkami, ktoré pôjdu viac po zemi ako vzduchom. Golf by mal reflektovať zmeny. Ženy sú šikovnejšie, zdatnejšie a čoraz

Kari Haug

viac oceňujú strategický element hry. Sú naopak stále menej tolerantné k dizajnu, ktorý zjavne nezohľadňuje ich potreby a preferencie. Nastal čas, aby sa architekti začali viac zaoberať prednými odpaliskami a umožnili tak golfistkám vychutnať si všetky emócie a zážitky, ktoré má golf poskytnúť.

Kari Haug, Golf Inc.
www.golfincmagazine.com

FLASHNEWS

Bulharský premiér otvoril Harradinov ďalší projekt Pravets Golf Club

Boyce Borisov sa spolu s výkonným riaditeľom PGA Europe Ianom Randallom, Keithom Haslamom z Braemar Golfu a vlastníkmí Vassilom Zlatevom a Lachezarom Todorovom zúčastnili slávnostného otvorenia nového golfového rezortu. Slávnostnú ceremóniu navštívilo viac ako 400 hostí a z terasy ohromujúceho klubového domu si mohli vychutnať nádherný výhľad na nové ihrisko Petera Harradina. Premiér bol potom vyzvaný aby urobil prvý put na doublegreene 9.a18. jamky.

Peter Harradine sa zúčastnil Grand Openingu v sprievode svojho syna Michaela. Michael je najstarší z jeho troch detí, zostal verný tradícii a vydal sa v stopách svojho otca a starého otca.

Peter Harradine: „Celý tím odviezol skvelú prácu, ihrisko je vo výbornom stave, niektoré greeny patria k najlepším, aké som videl na tak mladom ihrisku. Je to silný emocionálny moment, že ihrisko je otvorené a bol som veľmi príjemne prekvapený faktom, že úvodný Braemar Golf Team Challenge turnaj hralo 132 ľudí. Som veľmi hrdý a šťastný, že som tu a môžem vidieť ľudí hrať. Že Pravets Golf Club bude hostiť PGA Professional Championship v Európe.“

Pravet Golf & Spa Resort sa

nachádza len 50 km od Sofie, v júni 2010 bolo otvorených prvých 9 jamiek. Ide o golfové ihrisko parkového typu, s dĺžkou 6 470m, par 72. U väčšiny jamiek vstupuje do hry voda, ktorá je skutočnou výzvou pre väčšinu golfistov. Najkrajšou jamkou je jamka č.8 s ostrovným greenom a kamenným mostom, medzi najťažšie patrí jamka č.15 hraná cez vodu.

Manažment Pravet Golf & Spa Resort vykonáva firma Braemar Golf St Andrews, medzinárodná spoločnosť so sídlom v St. Andrews, ktorá sa zaoberá developmentom a profesionálnym manažmentom projektov v Európe, Strednom východe či severnej Afrike.

Harradine Golf
www.harradine-golf.com

Metalist Charkov, stavba špičkového futbalového štadiónu

Metalist Charkov je ihrisko, ktoré má v budúcom roku veľmi dôležitú métu. Bude hostiteľom šampionátu EURO 2012. Jedná sa o projekt skutočne unikátny, s množstvom superlatívov.

Použitie technológie predstavujú to najlepšie, čo v dnešnej dobe existuje.

Začneme opisom spodných vrstiev.

Pod drenážami (napojenými na ventiláciu) je „lôžko“, ktoré hermeticky oddeľuje prirodzený podkladový terén od drenážnych vrstiev a vrstiev koreňovej zóny. Membrána zo syntetických materiálov je obojstranne obložená netkanou textíliou, ktorá ju chráni proti mechanickému poškodeniu. Táto membrána kopíruje všetky drenážne drážky a dá sa povedať, že tvorí akýsi bazén pod všetkými vrstvami uloženými nad ňou, ktoré zaisťujú priesak vody z ihriska, teda z trávniku.

Drenáže majú dvojakú funkciu:

- a) klasické drenáže ako ich poznáme, kde však rýchlosť priesaku je zaistená silným ventilátorom, ktorého výkon má silu tryskového motoru. Odsatie vody z ihriska je teda niekoľkokrát rýchlejšie ako v prípade, keď by voda odtekala samospádom.
- b) drenáže sa môžu zmeniť na ventilačno-vyhrievací systém, v prípade, že obsluha ihriska zvolí režim fungovania silného ventilátora na obrátený chod. Vtedy bude vzduch prúdiť drenážnymi trúbkami smerom do ihriska a zospodu tlačiť na vrstvu, v ktorej sú uložené rozvody podzemného výhrevu. Tam sa tento prúdiaci

a stúpajúci vzduch ohreje a prechádza koreňovou vrstvou a trávnikom smerom nahor.

Z tohto všetkého logicky vyplýva, že nad drenážami je určitej vrstve uložený systém podzemného vykurovania. Tento systém by sa dal prirovnať k podlahovému kúreniu, v ktorom cirkuluje kvapalina s teplotou cca 40°C. Systém od renomovanej firmy Rehau je plne automatický a zaisťuje, aby mal trávnik „nožičky v teple“ a aby na ňom v zime neležala vrstva snehu. Vegetačné obdobie sa pre takto zaistený a udržiavaný trávnik predĺži neuveriteľným spôsobom (samozrejme v závislosti na tom, ako tuhá je zima). V systéme koluje nemrznúca zmes, takže ani jeho prípadné odstavenie v dôsledku mrazov nemá za následok žiadne deštrukcie. Prirodzene, celý tento dokonalý mechanizmus potrebuje kvalitnú distribúciu vody závlahovým systémom. Na štadióne Metalist ho dodala špička vo svojom odbore firma TORO. Je tam nainštalovaných 24 na sebe nezávislých postrekovačov s plne automatickým ovládaním riadeným počítačom. Takisto je možné ovládanie vysielacťou, čo je dnes v podstate nevyhnutné, pokiaľ mám byť práca racionalizovaná a čo najviac efektívna. Postrekovače

umiestnené na hracej ploche by ste hľadali márne, pretože výsuvníky majú na sebe akési „kvetináče“, v ktorých rastie prírodný trávnik. Tento „kvetináč“ (anglicky cap) sa pri aktivácii závlahy vyzdvihne na výsuvníku postrekovača a po ukončení sa opäť zasunie späť do hracej plochy. Zakomponuje sa do povrchu tak dokonale, že nie je rozpoznateľné, kde presne je postrekovač umiestnený. Na postrekovačoch sa samozrejme dajú regulovať trajektória prúdu vody aj výsek zavlažovaného územia. U závlah je najdôležitejšia presnosť pokrytia danej plochy a rovnomernosť zálievky. Preto je systém projektovaný ako „head to head“, čo znamená že každý postrekovač má dosah na susedné postrekovače.

Aký bol časový priebeh stavby?

Stavba bola zahájená 17.4.2011 výkopovými prácami a odvozom všetkých starých materiálov a súčastí (staré drenáže, káble a pod.)

Asi po týždni sa začali na ihrisku budovať drenážno-ventilačné rozvody, samozrejme na ploche, ktorá bola na povrchu vystlaná membránou. Drenáže sa prekryli štrkom.

Na vrstvy štrku sa položil vyhrievací systém a rozvody závlah. Toto bolo dokončené okolo 5.5.2011.

koreňovú zónu, ten bol dokončený 19.5.2011 (vrátane zhutňovania).

Ďalším krokom bol výsev, ktorý sa uskutočnil 23.5.2011. Po založení trávniku bude do jeho povrchu zapracované vlákno DESSO, dlhé 20cm. Týmto unikátnym spôsobom sa spevní hracia plocha proti posunu horných vrstiev materiálu. Takto prešíť trávnik (spojením rastlín

a syntetického materiálu Desso) plne vyhovuje najprísnejším normám UEFA.

Prvý zápas po celkovej rekonštrukcii trávniku je plánovaný na 17. júla 2011. Čiže od výsevu po prvý zápas uplynie 7 týždňov. Celá rekonštrukcia bola realizovaná pre šampionát EURO 2012 Poľsko-Ukrajina.

A aké sú pocity a skúsenosti zo stavby?

Veľá nervov, ale zároveň práca v supertíme CRL (Írsko), STRI (UK), ENGO (Slovensko), Pumpservis (ČR) a Rehau (ČR). S priebehom prác a výsledkom sme spokojní.

Od júla 2011 nás čakajú práce na Olympijskom štadióne v Kyjeve, kde sa bude hrať finále EURO 2012. Verím, že to už bude doslova koncert nášho medzinárodného tímu.

Fakty na záver:

Generálny dodávateľ prác:

Engo 000 (ukrajinská pobočka ENGO s.r.o.)

Garant kvality a akosti s certifikáciou UEFA: **STRI (UK)**

Zemné práce a drenážno-ventilačný systém: **CRL (Írsko)**

Koordinácia prác na technickej časti projektu: **Engo s.r.o. (SR)**

Podzemné vykurovanie: **Rehau**

Výmenníková jednotka:

Pumpservis (ČR)

Závlahy: **TORO**

Čerpadlá: **Pumpservis –**

GRUNFOS

Fixácia trávniku: technológia

syntetických vlákien **DESSO**

Miroslav Šigut, zavlahy@engo.sk

Skúška závlah na navezenej vrstve piesku a rašeliny

Holandsko, výnimka, ktorá potvrdzuje pravidlo?

Aj napriek tomu, že globálny pohľad na golfový trh je momentálne viac pesimistický ako optimistický, bojujeme s poklesom záujmu o tento šport a len niekoľko málo optimistov uvažuje o nových projektoch, predsa len sú lokality, v ktorých je situácia pozitívna. Záujem o hru rastie, hráčov pribúda a nové ihriská sa skutočne stavajú, nielen plánujú.

Jedným z pozitívnych príkladov môže byť Holandsko. A dôvod je prozaický. Dopyt a záujem o golf. „Stále čelíme nerovnováhe medzi dopytom a ponukou“, povedal holandský architekt **Frank Pont**, ktorý okrem tradičných renovácií ihrísk nedávno dokončil nové 18 jamkové ihrisko, ďalšie stavia a ďalšie plánuje.

Tak ako v iných európskych vnútrozemských krajinách, golf sa prvýkrát v Holandsku objavil na začiatku 20. storočia. Záujem oň však po mnoho rokov rástol len veľmi pomaly a bol sprevádzaný len malým počtom súkromných golfových klubov. Pred desiatimi rokmi však **Netherlandse Golf Federatie** zmenila pravidlá a umožnila hráčom mať oficiálny handicap aj bez riadneho členstva v klube. Podľa architekta Ponta, práve toto bol kľúčový faktor, ktorý akceleroval nárast záujmu o golf. „Viedlo to k masívnemu nárastu golfistov nečlenov a aj v súčasnosti je väčšina golfistov

bez príslušnosti k nejakému klubu“. Momentálne je Holandsko krajinou s najvyšším počtom golfistov na jedno golfové ihrisko v Európe. Povedané v štatistických číslach minulých rokov, Holandsko má 1.400 hráčov na jedno ihrisko, zatiaľ čo napríklad vo Veľkej Británii je to okolo 500 hráčov. Developeri tak logicky vidia priestor a kapacitu pre ďalšie a ďalšie ihriská. Holanďania, ktorí mimochodom patria medzi najväštnivejších

cestovateľov, dokonca prejavujú záujem a ďalšie kvalitné ihriská. A aj keď kríza predsa len trochu zmenšila medzeru medzi ponukou a dopytom, je viac než isté, že po oživení bude hlad po nových projektoch opäť markantný. Architekt Pont vstúpil do odvetvia golfového priemyslu relatívne neskoro. Pôvodne sa venoval investičnému bankovníctvu a firmu na dizajn golfových ihrísk založil v roku 2003. Má za sebou renovácie najstarších

Kenemmer Golf & Country Club

a najvýznamnejších holandských ihrísk, napr. **Royal Hague** a **De Pan**. Ako sám hovorí, bol úspešný aj preto, lebo v tom čase sa o projekty renovácií zaujímal málokto. Až o niekoľko rokov neskôr sa dostal k dizajnu nových ihrísk.

Holandské tradičné ihriská boli postavené buď na dunách pobrežia Severného mora alebo vo vnútrozemí, v lokalitách s piesočnatou pôdou, ktorá bola v dobe ľadovej pokrytá ľadom. Duny sú v súčasnosti striktné chráneným územím, nakoľko sa jedná o posledné územia pôvodných vresovísk. Britská firma Mackenzie & Ebert sa pokúša získať povolenie pre Noordwijk club, kde je ako súčasť modifikácie ihriska plánovaná nová jamka práve na dunách. Samozrejme je niekoľko ďalších oblastí s piesočnatou pôdou, ktoré nepodliehajú takým prísny reguláciám, hlavne preto, že sa už v minulosti využívali ako poľnohospodárske plochy. Medzi tradičné holandské ihriská patrí **Heelsum** course blízko Arnhemu, postavené v roku 2002 podľa projektu britského architekta Steva Marnocha, ktorý dokázal nielen zachovať a obnoviť pôvodné vresoviská, ale zároveň vytvoril ihrisko, ktoré prilákalo mnoho golfistov. Rovnako je tomu aj v niektorých ďalších lokalitách. „Väčšina projektov, ktoré mám v pláne sú podobné, na piesočnatej pôde. Môžeme tak vytvoriť golfové ihrisko, kde nie je nutné presunúť veľké objemy zeminy, ale zároveň je možné zachovať pomerne zvlnený terén,“ hovorí Pont. Práve projekty tohto typu umožňujú vytvoriť podmienky pre kvalitný golf a s relatívne nízkymi nákladmi.“

Ako príklad Pont uvádza dva z jeho projektov, nedávno otvorený **Turfvaert** blízko mesta Breda na juhu Holandska a Swinkelsche, ktorý je momentálne renovovaný, blízko Eindhovenu.

Postupné zlepšovanie úrovne holandských golfových ihrísk má za následok, že sa momentálne vytvára dopyt po nových, špičkových ihriskách. Vo

Švédsku, ktoré má tiež vysoký priemerný počet golfistov najedno ihrisko a navyše, golfisti sú tam ochotní cestovať, bol vývoj veľmi podobný. V posledných rokoch sa tam realizovali také mená ako Kyle Philips s PGA National a Robert Trent Jones II. s projektom Bro Hof Slott. Kyle Philips bol však aktívny aj v Holandsku, kde momentálne pripravuje projekt Cromvoirt Golf Club. Dánsky architekt Philip Spogard spolu s holandskými kolegami Michielom van der Vaart a Gerardom Jol práve dokončujú projekt De Stippelberg na piesočnatej pôde blízko Eindhovenu.

Ďalšie developmenty sú plánované blízko Schiphol Airport, kde Bruno Steensels z Mastergolfru pripravuje nové ihrisko pre Burggolf - najväčšieho holandského vlastníka golfových ihrísk. Marcel Wellings, riaditeľ Burggolf a zároveň prezident Európskej Asociácie majiteľov golfových ihrísk, podotkol, že úspech spočíva práve v nízkonákladových pay&play ihriskách. Na druhú stranu, snaha majiteľov presadiť sa v najvyššom segmente trhu je evidentná.

Najvýznamnejším developmentom v Holandsku je však **The Dutch**, nový 36-jamkový projekt za ktorým stojí škótska firma, nachádzajúci sa asi 40km východne od Rotterdamu. Architekt Ross McMurray z European Golf Design postavil ihrisko ako „signature“ ihrisko Colina Montgomerieho, ktoré kandidovalo ako usporiadateľ Ryder Cupu v 2018, aj keď neúspešne. Druhé ihrisko Sama Torranca je v pláne. Projekt The

Dutch bol oveľa väčším projektom a developmentom ako čokoľvek predtým. Kandidovaním na ihrisko Ryder Cupu a ostatných profesionálnych turnajov, spolu s ostatnými možnosťami, ktoré ponúka, má tento projekt obrovský potenciál stať sa vlajkovou loďou tzv. nového holandského golfového biznisu.

A odkiaľ sa vzali zdroje na tento projekt? Podľa architekta Ponta, s výnimkou jedného až dvoch projektov sa všetok kapitál vygeneroval lokálne, aj keď náklady na pozemky sú vysoké a obmedzenia environmentálneho a ekonomického charakteru situáciu rozhodne neľahčujú.

„Na trhu, kde je limitovaná ponuka, sa peniaze zarábajú ľahko... Ale aj tak, ziskovosť nebola ohromujúca, takže investori, ktorí hľadali rýchly a zaručený zisk, neinvestovali. Dokonca v poslednej dobe niekoľkí majitelia pozemkov mali v pláne z golfového biznisu vystúpiť. Plánovanie v golfovom biznise je dlhodobé a neisté. Nikdy nemáte nič zaručené. Môže to trvať od 6 do 12 rokov, kým sa rozhodne, že sa na danom pozemku bude stavať golfové ihrisko. Čiže, znamená to obrovskú neistotu pre developerov a pre architektov veľké množstvo mravčej práce takmer zadarmo... A to všetko dlho predtým, než vedia, že projekt bude uskutočnený. Môj súčasný projekt De Swinkelsche znamenal 9 rokov príprav!“

**GOLF COURSE
ARCHITECTURE**

Adam Laurence